

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva ulica 5 - Telefon št. 8122, 8123, 8124, 8125, 8126.
Inseratni oddelak: Ljubljana, Selemburgova ul. 6 - Tel. 2392, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11 - Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2 - Telefon št. 190.
Računi pri poš. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga čisto 78.180, Wien št. 105.241.

Plačaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.-
Za inozemstvo Din 40.-

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 8122, 8123, 8124, 8125, 8126. Maribor, Gosposka ulica 11, telefon št. 2440, Celje, Stronmayerjeva ulica št. 1, telefon št. 65.

Rokopis se ne vrača.

JUTRO

Sokolstvo in narod

Prošla nedelja je bila sokolska nedelja. Po vsaj Jugoslaviji je bila napovedana vrsta večjih sokolskih prireditiv. Dve najvažnejši sta se imeli vršiti v Novem Sadu in v Mariboru. V Novem Sadu je sokolsko slavje poteklo kar najlepše in je dobilo poseben sijaj z navzočnostjo kraljevega namestnika g. dr. Iva Perovića.

Pač pa so v Ljubljani mogli pričeti niz proslav ob 30letnici Sokola I. na Taboru z javno telovadbo. Ogronna udeležba narodnega občinstva je bila že na zunaj znak posebne atmosfere, v kateri živimo. Prireditev je tako postala veličastna manifestacija narodne in državne domoljubne misli in je vsakomur, kdor potrebuje še dokaza, izpričala, da je Ljubljana sokolska, da je jugoslovenska, da je naša slovenska prestolnica.

Kadar naš narod v teh težkih časih išče zatočišča in nove odločnosti v borbi za svojo bodočnost, se instinktivno zateče v sokolski tabor. Tako gre tudi v teh dneh po naši deželi pravca sokolski val. Vrste naprednega življa so se strnile in se zbirajo pod sokolskimi prapori, v domovih pravega domoljubja, na tleh goreče domovinske zavesti. To se je videlo tudi v nedeljo na Taboru, ko se je k običajnemu društvenemu nastopu zbrala taka množica ljubljancov, kakršne slična prireditve še ne pomeni. Prihiteli so pripadniki vseh slojev in stanov, da dajo duška svojemu čustvovanju in izpričajo neomajno ljubezen do Sokola, matice jugoslovenskega nacionalizma in domoljubja.

V neomajnem jugoslovenskem domoljubju sokolske ideje je vsa sila Sokolstva. Ono ne potrebuje pritiska, ono ne vabi k sebi s potvorjenimi legendami, marveč le s svojimi idejami ter s svojim vztrajnim in požrtvovalnim delom, ovcenčanim z uspehom, ki je lahko ves narod po pravici nanj ponosen. Iz sokolskih telovadnic ne prihajajo samo telesno in duševno zdravi, krepki mošči in mladeniči, marveč v njih velika skrb posvečena vzgoji v smislu ideologije, ki ustvarja novega svobodnega jugoslovenskega človeka. Zaradi tega je tudi na Sokolstvo osredotočen ves srd reakcije.

Reden pojav na sokolskih prireditvah je, da je navdušenja in največje pohvale deležen sokolski naraščaj. Ginljiv je prisrčni odnos občinstva in članstva do mlajših in najmlajših gojencev. Članstvo, ki vzgaja naraščaj in deco, ve, da gre dobršen del hvale in odobravanja ob nastopih naraščaja ravno njemu; z očetovsko in matersko skrbjo sledi vajam mlajših ter je polno zdravega zadovoljstva nad dobro vzgojenim in strumno izvežbanim naraščajem. Članstvo ve, da leži na mladini bodočnost vsega Sokolstva, da so med njo še skrivne sile, ki bodo za starejšimi prevzele sokolske prapore, sile, ki bodo nadaljevale požrtvovalno delo, dalje širile sokolsko misel ter skrbele, da sokolski ogenj nikoli ne ugasne. Tudi gledalcem je pri teh nastopih očito, v kako dobrih rokah je njihova deca, koliko nesebičnega truda in dragocenega časa potrošijo starejši člani za vzgojo mladine in dece, da iz nje izoblikujejo moše in žene, telesno zdrave, duševno čiste, s smelimi pogledom in ponosno dvignjeno glavo svobodnega človeka. Sokolska vzgoja je postopno prisposabljanje mladeži od osnovne celice k višjim socialnim tvorbam, od rodbine preko bratstva in tovarištva k narodnemu in državnemu občestvu v širokem okviru človečanstva. Nesopren je blagodejni vpliv sokolske vzgoje na današnjo mladež, nesopren ogromni pomen Sokolstva za ves naš narod.

To spoznanje je prevevalo tudi vse one tisoče, ki so prošlo nedeljo na Taboru s ponosom in zadovoljstvom peli skupno s telovadečim članstvom pesem sokolskih legij. Zvoki te borbene sokolske popevke so iz tisoč grl doneli po Ljubljani, enako kakor ob zaključku zvoki stare sokolske himne »Hej Slovani«. Njihov odmev je močan in v srcih vseh zavednih Slovencev, ki vedo, da jugoslovenska pesem ne utihne nikdar in da se pred njenim glasom prej ali slej porušijo vse one sile, ki bi nam hotele vzeti dragoceno moč našega edinstva.

Ravnatelj Suzorja odpotoval v Pariz

Zagreb, 14. junija. o. Generalni direktor SUZORJA Matjašič je odpotoval v Pariz na mednarodni kongres aktuarjev. Kakor znano, je Matjašič predsednik jugoslovenskega društva zavarovalniških tehnikov, ki ima svoj sedež v Ljubljani.

FRANKOVCI VDRILI V BILBAO

Njihove čete so predrle »železni pas« utrd in dosegle predmestja baskiške prestolnice - Krvave borbe za vsako hišo - Ofenzive republikancev za razbremenitev Baskov

Pariz, 14. junija. br. Po poročilih iz Francovega tabora se ofenziva, ki so jo pričele nacionalistične čete v soboto na baskiški fronti, uspešno nadaljuje in pričakujejo, da se bodo čete v najkrajšem času polastile Bilbaa. Ofenzivo vodi osebno general Franco, ki je s tem prvič v tej vojni aktivno posegel v vojne operacije. Od sobote dalje se mudi pri glavnem posvetovanju baskiške fronte pri Vitoriji, odkoder nadzira razvoj ofenzive. Pomagata mu naslednik pokojnega generala Mole, general Davila, in general Varela. Včeraj so Frankove čete dosegle drugi utrjeni pas pred Bilbaom in začele napadati poslednjo obrambno črto, tako zvan železni pas, ki so ga proglašali za nepremagljiv pas utrd. Pas bi morda vzdrlžal topniško obstrlejanje, toda v boj je poseglo 150 velikih bombnikov, ki so postojanke Baskov zasuli iz zraka z najtežjimi eksplozivnimi granatami. Ko se jim je na dveh mestih posrečilo prebiti utrdeno črto, so frankovci navallili v silni premoči in potisnili Basko, ki so po izgubah zadnjih treh dni in po neprestanih borbah do skrajnosti utrjeni, v predmestja Bilbaa. Odločno je bilo dejstvo, da se je frankovcem posrečilo zavzeti hrib Santa Marino, ki predstavlja tako rekoč ključ do Bilbaa. Od tu obvladujejo s svojim topništvom vsa kotlina in vse mestno potročje. Baski so kljub silnim izgubam ponovno skušali s protinapadi zopet osvojiti izgubljene postojanke, vendar pa so vsi njihovi poskusi zlomili in silnem topniškem obstrlejanju in bombardiranju iz zraka. Z velikimi izgubami, ki jih cenijo nad 12.000 mož, so se morali naposled popolnoma umakniti.

V Francovem taboru so se že danes razširile vesti, da je baskiška vlada pobegnla iz Bilbaa v Santander in da je zavladala v mestu anarhija. Te vesti pa so se izkazale za neresnične. Opelndne je baskiška vlada izdala komuniké, v katerem priznava, da so se morali Baski spričo silne premoči sovražnika umakniti, vendar pa vlada niti ne misli na to, da bi zapustila mesto. Vztrajati hoče do zadnjega, ker so Baski trdno odločeni braniti vsako ped svoje zemlje.

Po zadnjih vesteh so v teku krvave ulične borbe v skrajnih delih predmestij, kjer so se utaborile baskiške čete v posameznih hišnih blokih, kjer se trdovalno branijo. Za vsako posamezno hišo se vrše krvave borbe in bo stalo francoske še mnogo krvi, preden bodo zasedli baskovsko prestolnico. Danes popoldne so Francova letala metala na mesto letake, ki pozivajo prebivalstvo, naj prisli vlado, da brez boja izroči mesto. Če tega do dretni stori, bodo francovci začeli mesto nesumljeno bombardirati. Ta poziv je sprva izzval med prebivalstvom vznemirjenje, vendar pa se je razburjenje hitro poleglo spričo hladnokrvnega nastopa vojaštva, ki z vsa navelo gradi nove utrdbe v samem mestu, zlasti pa v predmestjih, kar kaže, da so odločeni braniti se do kraja.

Iz Francovega tabora

Salamanca, 14. junija. br. Davi je bilo izdano kratko poročilo o položaju na baskiški fronti, po katerem so nacionalistične čete zasedle vse kraje ob poti iz Murguie do Bilbaa. Prednje straže so v prvih dopoldanskih urah že vdrle v predmestja, kjer se razvijajo krvavi boji. Tako zvan železni obrambni pas, ki je predstavljal zadnjo obrambno črto Baskov, je zaradi silnece topovskega obstrlejanja in bombardiranja iz zraka, ki je trajalo polnih 24 ur, popolnoma razdelan in predstavlja samo še razvaline, pod katerimi je našlo smrt na tisoče branilcev baskiške prestolnice.

Velike izgube Baskov

San Sebastian, 14. junija. o. Tu sicer še ni točno znano, kje se nacionalisti nahaajajo, vendar pa prevladuje v tukajšnjih nacionalističnih krogih mnenje, da bo Bilbao padel še danes. Že v pretekli noči je bila razdejana druga baskovska obrambna črta. Baski so imeli v teh borbah izredno velike izgube, 1.500 Baskov je bilo ujetih, drugih tisoč pa je po tukajšnjih nacionalističnih informacijah z orožjem v rokah prestopilo na nacionalistično stran in se takoj priključilo napadalcem.

Republikanska proti-ofenziva pri Santandru

Bilbao, 14. junija. o. Na santanderskem bojišču se je danes pričela huda republikanska ofenziva, da bi se tako zmanjšal pritisk nacionalistov na Bilbaa. Vlade čete so že po prvih napadih zavzele štiri kilometre širok pas ozemlja pred svojimi dosedanjimi postojankami. Ofenziva se je tudi popoldne nadaljevala.

Razbremenilne ofenzive na vzhodu in jugu

Madrid, 14. junija. o. Železni obrambni obroč okrog Bilbaa je popustil pod točo bomb 150 nacionalističnih napadalnih letal. Dopoldne so se v Madridu razširile govorice, da so nacionalisti le še 2 km od prvih bilbaških hiš. General Franco je izjavil, da bodo nacionalisti Bilbaa osvojili najkasneje v 24 urah. Obrambni obroč je bil dejansko prebit na več krajih in preko razdejanih postojank prodira sedaj proti Bilbaa na tisoče nacionalističnih vojakov.

Sploh se je v vseh odsekih severne fronte raznela huda borba. V Madridu priznavajo, da je ta nacionalistična ofenziva zelo nevarna zaradi letalske premoči nacionalistov. V Bilbaa je napravil prodor republikanskega obrambnega obroča silen vrt. Delno je med civilnim prebivalstvom nastala še panika. Razširile so se tudi go-

vorice, da je vlada že podala ostavko in pobegnla. Zato je danes predsednik baskovske republike Jose Antonio Aguirre izdal kratak komuniké, v katerem pravi, da se baskovska vlada niti umaknila s svojega mesta in da tudi nobeden njenih članov ni pobegnil.

Med tem se je zvedelo, da je general M'aja poslal na pomoč Baskom 60 republikanskih napadalnih letal. Obenem se je pričela velika ofenziva proti Huesci in Saragosi. Katalonske čete so vzele od večeraj do danes vse ozemlje pred obema mestoma v širini 15 km. Republikanska artiljerija že obstrlejuje obe mesti. Veliki napadalni oddelki Kataloncev se med tem pripravljajo na odločilni udarec. Opelndne so republikanska letala docela razdejala nacionalistično letališče pri Saragosi.

Druga republikanska ofenziva se je davi pričela za Gordobo, o kateri pa za sedaj še ni nikakih podrobnih vesti.

Boji pri Almadenu

Talavera, 14. junija. AA. Nacionalistične čete, ki operirajo v Estremaduri, so vrgle sovražnika z njegovih postojank v Castueri, samo kakih 50 km od rudnika živega srebra v Almadenu.

Mesto že padlo?

Henday, 14. junija. v. Kakor javljajo iz Santandra, so oddelki nacionalistične vojske že vkorakali v Bilbao. Baskovski miličniki so izpraznili baskovsko glavno mesto ter se umikajo proti Santandru. Nacionalistična brezzična postaja je danes objavila poročila iz Vi-

torije, da je treba Bilbao že smatrati kot zasedeno po nacionalistih. Istočasno javljajo angleške vojne ladje, ki so zasidrane pred Bilbaom, da je mesto popolnoma obkoljeno od nacionalistov in da je položaj branilcev obupen. Nacionalisti so pozno popoldne ustavili obstrlejevanje mesta, da omogočijo svojim četam vkorakanje. Na cestah proti Santandru beže, kakor poročajo angleške brezzične postaje, velike množice miličnikov, njihovih sorodnikov in civilistov. Nacionalistična letala so letela nad begunci, vendar pa niso metala nobenih bomb. Nacionalistična brezzična poročila javljajo, da so Francove čete opazile, ko so se približevale Bilbau, na

Sporazum velesil

Skupna nota obema španskima taboroma

London, 14. junija. AA. Sporazum, sklenjen v soboto v Londonu med štirimi velesilami, obsega dva dela: a) Dogovor štirih velesil o vsebini note, ki jo bo v njihovem imenu poslal britanski zunanji minister Eden obema španskima taboroma; b) dogovor med štirimi velesilami v ožjem pomenu besede.

V noti, ki jo bo poslal v imenu štirih velesil obema španskima taboroma, bo Eden zahteval: 1. naj strogo ukazeta svojim pomorskim oblastem, da bodo spoštovale tuje ladje, ki vrše nadzorstvo, 2. naj določita varnostne pasove za ladje, 3. naj sprejme-

mnogih hišah bele zastave. Kakor govorijo, se je 6.000 miličnikov predalo Francovim četam, 4.000 miličnikov pa se je pridružil nacionalistični vojski.

Apel baskovske vlade

Bayonne, 14. junija. AA. Aguirre, predsednik začasne baskovske vlade, je poslal francoski, britanski, belgijski, nizozemski, švedski, danški, ruski, ameriški, mehiški, češkoslovaški, poljski, madžarski, rumunski, egiptovski, irski, šilski, argentinški, perujski, bolivijski, paragvajski, ekvadorski, venezuelski in švicarski vladi ter vladam še nekaterih drugih držav spomenico, v kateri opozarja na trpljenje baskovskega naroda, zibeke najstarejše demokracije, in jih poziva, naj ne dovolijo, da bi poklali v Bilbau še poslednje Baske, ki so se tja zatekli.

Protest bank

London, 14. junija. AA. Ravnatelj trih glavnih bank v Bilbau so poslali britanskemu poslaniku v Hendayu pismo, v katerem protestirajo, ker so denar in vrednostni papirji teh trih glavnih bilbaških bank odpeljali z angleškim parnikom v London. Pismo je poslanik odposlal v London.

Nove akcije za utrditev Male antante

Pred sestankom treh ministrskih predsednikov v Turn Severinu - Pogajanja za carinsko prilagoditev

Praga, 14. junija. o. Češkoslovaški listi poročajo, da se med državami Male antante vršijo intenzivna pogajanja za zboljšanje blagovnega prometa med njimi. Pri teh pogajanjih se je ventiliralo tudi vprašanje carinske unije Male antante. Carinski strokovnjaki vseh treh držav že pripravljajo predloge za izenačenje carinske zakonodaje v Češkoslovaški, Rumuniji in Jugoslaviji. Za osnovo jim služi pri tem češkoslovaška carinska zakonodaja, ki je zelo liberalna, kar glede carinskih zakonodaj ostalih dveh držav Male antante ni mogoče reči, ker je bilo treba pač čim bolj zaščititi mlado industrijo obeh držav.

Poveljnik jugoslovenskega letalstva v Pragi

Praga, 14. junija. g. Danes dopoldne je prispel v Prago poveljnik jugoslovenskih letalskih čet divizijski general Dušan Zivković. Priletel je z letalom. V njegovem spremstvu je šest višjih oficirjev. Jugoslovenske goste je pozdravil poveljnik češkoslovaškega letalstva general Fajfr. Vojaška godba je ob prihodu jugoslovenskih vojaških dostojanstvenikov zaigrala obe državni himni. Jutri dopoldne bo general Zivković posetil češkoslovaškega ministra za na-

rodno obrambo Mahnika, šefa generalnega štaba in generalnega inspektorja češkoslovaške vojske. General Zivković bo s svojim spremstvom ostal na Češkoslovaškem do 2. junija ter posetil razstavo letalstva, ki je odprta v Pragi.

Sestanek v Turn Severinu

Praga, 14. junija. d. Predsednik češkoslovaške vlade dr. Mian Hodža je snoč ob 21. odpotoval iz Prage v Rumunijo, kjer se mu bo v Bukarešti pridružil glavni tajnik gospodarske centrale Male antante inž. Hugon Vavrečka. Dr. Hodža bo prispel v Bukarešto jutri ter se bo v sredo popoldne odpravil z rumunskim ministrskim predsednikom Talaroscom v Turn Severin, kjer se bo obema državnikoma pridružil, kakor je bilo že javljeno, jugoslovenski ministri predsednik dr. Slojadinović. Vsi trije min. predsedniki bodo napravili po Dunavu izlet s parnikom. Pri posvetovanjih ob tej priliki bo navzoh tudi rumunski zunanji minister Antonescu.

Bukarešta, 14. junija. AA. »Universul« piše, da bo obisk dr. Hodže nov dokaz trdnosti rumunsko-češkoslovaškega prijateljstva in Male antante sploh.

Neurath v Berlinu

Komuniké o razgovorih nemškega zunanjega ministra v Budimpešti - Tudi Nemčija in Madžarska odklanjata poskuse za ustanovitev blokov

Budimpešta, 14. jun. AA. Nemški zunanji minister Neurath je davi s svojimi spremljevalci odpotoval z letalom v Berlin. V Budimpešti se je mudil dva dni.

Zastopnikom madžarskega tiska je Neurath izjavil, da so dvodnevni razgovori v madžarski prestolnici znova potrdili krepko in iskreno prijateljstvo med Nemčijo in Madžarsko, ki bo tudi v prihodnje dragocena sestavina dela za podunavsko obnovo.

Po obisku barona Neuratha je bil objavljen naslednji uradni komuniké:

Nemški zunanji minister baron Neurath je uradno obiskal madžarsko vlado v Budimpešti od 11. do 14. junija. Pri tem obisku, ki je utrdil prijateljske zveze med Madžarsko in Nemčijo pred tujino, je baron Neurath imel več razgovorov s predsednikom madžarske vlade Daranyijem in zunanji ministrom Kanyo. V teh razgovorih, ki so potekali v duhu medsebojnega zaupanja, so nemški in madžarski državniški strokovnjaki vsa vprašanja evropske politike, posebno tista, ki se tičejo neposredno Nemčije in Madžarske. Pri tem so s posebnim zadovoljstvom ugotovili popoln sporazum o tem, da odklanjata obe državi vsak poskus za ustanovitev blokov. Obe državi bosta služili tudi v bodočnosti miru in bosta korakali po dosegani poti. Namesto da se postavljajo pregrade med državami, si bosta obe državi prizadevali, da se doseže ravnotežje interesov, za katere gre, in končno pomirjenje.

Razgovori so razen tega dali priložnost za ugotovitev, da sta stališči obeh vlad popolnoma enaki tudi v drugih vprašanjih, o katerih se bilo govora, in da imata ob-

vladi trdno namero doseči svoje posebne cilje in še bolj razviti prijateljsko razmerje, ki obstoja neizpremenjeno med Nemčijo in Madžarsko.

Novi finančni ukrepi v Franciji

Pariz, 14. junija. g. Ta teden bo v ospredju zanimanja finančno-politična debata v poslanski zbornici. Danes se je sestala vlada pod predsedstvom Bluma ter se posvetovala o finančnih načrtih, ki so bili že dalje časa napovedani. Le Soire doznava, da hoče finančni minister predvsem zahtevati učinkovite ukrepe, da se prepreči neplačevanje davkov in odhod kapitala v inozemstvo. Vlada potrebuje štiri do pet milijard za takojšnje potrebe državne blagajne. Zaradi tega je vlada prisiljena za nujne velevalne finančne ukrepe. Da prepreči povečanje posrednih davkov, bo izkoristila rezijske obrate kakor železnico, pošto in tobačni monopol, ki ga hoče pritegniti v povečani meri za državne izdatke, kar se bo zgodilo s povečanjem tarifov in cen.

Žrtve vročine

Varšava, 14. junija. w. Včeraj je bila v Varšavi huda vročina. Pri kopanju je utonilo 7 oseb.

Budimpešta, 14. junija. w. Včerašnja vročina je med kopalci zahtevala 9 žrtve, ki so utonle.

Berlin 14. junija, w. Zaradi včerašnje hude vročine so velike množce zapustile Berlin. Prometna sredstva so prevozila okoli 4 milijone ljudi. Pri kopanju je utonilo 10 ljudi, pa tudi avtomobilske nesreče so zahtevale več smrtnih žrtve.

Kemal Atatürk daroval državi vse svoje imetje

Ankara, 14. junija. AA. Predsednik velike narodne skupščine je poslal predsednika republike Atatürku brzojavko, v kateri mu sporoča, da je narodna skupščina sprejela njegovo predvčerašnje naznanilo, da daruje vse svoje nepremičnine državi, z ogromnim navdušenjem. Kemal Atatürk se je zahvalil s kratko brzojavko, v kateri pravi, da je izvršil samo svojo dolžnost do svojega ljudstva in nič drugega. »Rad bom dal tudi svoje življenje za turški narod, pravi v brzojavki.

Nova huda kriza v Belgiji

Bojevniki iz svetovne vojne revoltirajo zaradi amnestije med vojno izvršenih zločinov in grozijo s pohodom na Bruselj

Bruselj, 14. junija. o. V času, ko se nahaja min. predsednik Van Zeeland na poti v Ameriko sredi Oceana, se odigrava v Belgiji nepričakovana politična borba, ki utegne imeti še dalekosežne posledice. Pred svojim odhodom v Ameriko, kjer namerava ostati par tednov, da izvede misljo, ki sta mu jo poverili Anglija in Francija, je Van Zeeland forsiral v parlamentu in senatu sprejete zakona o amnestiji. Želel ustvariti vse pogoje za notranje pomirjenje in za doseglo čim popolnejše narodne sloge, ki bi vladi omogočila, da se posveti reševanju perečih zunanjih političnih problemov v zvezi z nevtralnostjo Belgije in sklenitvijo novega zapadnega varnostnega pakta.

Zdi se pa, da bo amnestijski zakon dosegel popolnoma nasproten uspeh, kakor ga je pričakoval in napovedoval Van Zeeland. Ta zakon namreč oprošča vsa kazna in krivdo onim Flamcem, ki so za svetovne vojne bili v službi nemških okupacijskih oblastí ter so podpirali tuji režim proti belgijskemu narodu in državi. Neka je ta

zakon izzval silno nezadovoljstvo v vrstah bivših bojevnikov, ki imajo zlasti v Belgiji strumno izvedeno organizacijo, ki predstavlja neke vrste nacionalno fronto. Vodstvo te organizacije je imelo včeraj posvetovanje, na katerem so sklenili, da bodo z vsimi sredstvi nastopili proti izvedbi tega zakona. Za prihodnje dni nameravajo prirediti pohod na Bruselj. Vse organizacije so že prejele danes poziv vodstva, naj se pripravijo na ta pohod. V Bruslju bodo zahtevali od kralja, naj odstavi Van Zeelandovo vlado in razpusti parlament in senat, ki sta ta zakon odobrila, izvedbo zakona pa odloži do izvolitve novega parlamenta, ki naj ga na svoji prvi delovni seji razveljavi. Med Flamci so te napovedi seveda izzvale hudo razburjenje in tako je zajelo vso Belgijo namestu pričakovanega pomirjenja novo veliko vznemirjenje, ki utegne dovesti do nezaželenih in dalekosežnih notranjih političnih posledic. Ni izključeno, da bo Van Zeeland svoja potovanja prekinil in se nemudoma vrnil v domovino.

Borba proti boljševikom z boljševičskimi sredstvi

Nevarno vrenje po Rusiji — Vsa mesta so preplavljena s protirežimskimi letaki — Zbiranje vojaštva v Moskvi

Moskva, 14. junija. o. Razburjenje zaradi justifikacije Tuhačevskega in 7 njegovih generalov tovarišev se še ni poglobilo. Vlada izvaja silen pritisk na komunistične organizacije po državi, da bi se solidarizirale s sodbo vojaškega sodišča in postopanjem Stalina. Obenem je odredila celo vrsto ukrepov, da bi v kalj zatrla sieherni požare upora.

Včeraj so neznanje razširili po ulicah Leningrada, Moskve in drugih mest ogromne množine protirežimskih letakov. Letaki so zelo kratki in v glavnem naglašajo da je treba maščevati smrt Tuhačevskega ki je hotel povesti Rusijo po novih potih. Čeprav je vsa GPU mobilizirana, vendar doslej policijskim organom še ni uspelo izslediti avtorjev in raznašalcev teh letakov.

V ostalem se je Moskva izpremenila malone v pravcato vojaško taborišče. Vojašnice so prenapolnjene. Rdeči trg pred Kremlijem za civiliste ni dostopen. Na njem taborijo veliki oddelki vojaštva. Tudi v Kremliju samem je nastanjenih več zanesljivih vojaških oddelkov. Do Kremlija imajo dostop le razni zanesljivi funkcionarji, ki prihajajo tja v zaprtih avtomobilih. V vojaških šolah v Moskvi, posebno pa na Višinski šoli je bilo izvršenih več preiskav. Med gojenci teh šol je užival Tuhačevski

velik ugled. Gojenci ne smejo na ulice. Odvzeto jim je bilo orožje. Več izmed njih so aretirali. Vse vojaške šole so naravnost oblegane od vojaštva in policije.

Proces proti Jagodi

Pariz, 14. junija. o. Kakor poročila »Petit Parisien«, se bo v Moskvi prihodnje dni pričel proces proti Jagodi. Zvedelo se je, da je bilo včeraj poleg drugih aretiranih tudi več njegovih bivših sotrudnikov, tako komisar za notranje zadeve Aganov, nadležni Prokopjev, bivši pomočnik šefa GPU, Litvinovičeva soproga, ki je bila pred kratkim aretirana pa je bila včeraj poslana v pregnanost na Uralu.

Nemška sodba o razmerah v Rusiji

Berlin, 14. junija. AA. Agencija »Deutscher Dienst« prinaša v zvezi z ustrelitvijo maršala Tuhačevskega in sedmih generalov članek, v katerem pravi med drugim: To je nov dokaz nezanesljivosti vsega organizma boljševičske države, ki se je doslej obdržala na nogah s svojimi pokolji. Tudi tisti, ki so doslej verovali v možnost kakršnekoli evolucije boljševičskega sistema, bodo sedaj menda priznali, da so se krvavo zmotili.

Beleške

„Slovenec“ o žalostnem dogodku pri Prihovi

V svoji nedeljski številki piše »Slovenec« o podrobnostih dogodka pri Prihovi, kjer so naslednji dan našli mrtvega akademika Dolinarja. Ker ve, da na svoje laži in svoja obrekovanja ne more dobiti odgovora, piše o tej žalostni stvari v enakem tonu in na enak način, kakor je pisal o vseh dogodkih zadnjih dni.

Med drugim poroča »Slovenec«, da se po Sloveniji širili letaki, ki pravijo, da se je nesrečni Dolinar zadušil. »Slovenec« dokazuje, da to ni res, in med vrstami celo namiguje, da je bil protokol sodne komisije o obdukciji Dolinarjevega trupla najbrž naknadno falzificiran. Trdi dalje, da so bili med obdukcijo včasih prisotni v mrtvašnici le dva zdravnik in zapisnikar, ne pa tudi ostali člani komisije. O spopadu med mariborskimi omladinici in ljubljanskimi študenti JRZ pravi, da je bila to »morda najbolj surova in najbolj zločinška bitka v naši novejši politični zgodovini«.

Omejiti se moramo na to, da zabeležimo, kaj piše in trdi »Slovenec«. Vsa javnost pa željno in nestrpno pričakuje sodne obravnave, kjer se bo izkazala resnica.

O sobotnem pogrebu

O sobotnem pogrebu pokojnega akademika Dolinarja smo objavili objektivno poročilo, ki pa opoldanski izdaji »Slovenca« nikakor ni všeč. Obregnil se je zlasti ob našo konstatcijo, da je šlo v sprevedu po Tyrševi cesti 1.166 pogrebcev. »Slovenski dom« tega sicer ne zanika, očita pa našemu poročevalcu, da je »očitno pozabljeno omeniti pol tistega zjajala, ki je z računalom stalo ob izločbi ali viselo skozi okno«.

Naše poročilo, da je imela skoraj četrtnina hiš v mestu črne zastave, v zunanjih okrajih pa da jih ni bilo skoraj nič, proglašajo list za laž in pravi, da je bilo »dovolj črnih zastav«. Nadalje nam očita »Slovenski dom«, da smo hoteli zmanjšati veličino neme manifestacije slovenstva s stvarnim naštevanjem ter poudarjati posebno vrednost pogreba, ki je bila v tem, da v sprevedu ni bilo godbe niti vojaštva; silna moč pogreba je bila v dostojanstvenem zadržanju vseh pogrebcev.

Pavšalna denunciacija

Včerajšnji »Slovenec« v posebnem članku dolži »nekatero uslužbenca v ljubljanski Poštni hranilnici«, da v zvezi z zadnjimi notranjepolitičnimi dogodki »poskušajo v uradnih prostorih in med službenim delovnim časom izvajati teror nad svojimi delovnimi tovariši, ki so somišljeniki obstoječega režima«.

Mi beležimo »Slovenčeva« izvajanja kot primer tipične pavšalne denunciacije. »Slovenec« niti ne pove, na kakšen način se izvaja teror nad pristaji režima, kdo ga izvaja in v katerem smislu. Ali je kdo v Poštni hranilnici, ki skuša svoje tovariše, režimske pristaje terorizirati, da postanejo opozicijski? Ali se pritiska na koga, ki je JRZ, naj postane n. pr. JNS? Ali je danes sploh mogoče v državnem uradu, da bi imeli uslužbenec, ki niso JRZ, kakšno politično besedo?

Vse to »Slovenec« seveda sam najbolje ve. Ali pri denunciatnem poslu, ki ima namen terorizirati uradništvo, so taka dejstva postranskega pomena. In mesto da bi glasilo Katoliške akcije navedlo konkretna fakta in imena, laže in obrekuje pavšalno po svojem svetem pravilu, da je vsako sredstvo prav, če služi cilju.

Informacije „Samouprave“

Glavni organ JRZ, »Samouprava«, ki sicer zvesto prepisuje »Slovenca« o vseh dogodkih v Sloveniji, objavlja o dogodkih v Prihovi svoje posebne informacije. Po opisu demokracij ob prihodu predsednika Petra Zivkoviča v Ljubljano pravi »Samouprava«: »Gospodom iz JNS je ta incident prišel zelo prav. Izgleda, da so ga kar pričakovali, če ne še več, kar želijo, ker jim je bil zelo potreben. Razumljiv protest užajenega naroda v Ljubljani in Celju jim je bil povod za nova nasilja in nove izpade. TAKOJ NASLEDNJI DAN (!) so službeni funkcionarji te bivše stranke, ljudje med katerimi so celo javni delavci, organizirali »kazensko ekspedicijo«, da je potekala na cesti nedolžne državljane. Člane naše stranke, ki jih je potem napadla premlatila in ubijala. Pri teh izgredivih je plačal s svojo glavo neki mladenič, še skoraj otrok.«

Neuresničene nade

Zagrebska »Nova riječ« glasilo g. Vilderja in tovarišev toži v uvodniku zaradi popolnega neuspeha akcije beogradske združene opozicije za skupen nastop z dr. Mačkocom. Med drugim pravi: »Ustanovitev združene opozicije je omogočila postavitev skupne državne kandidatne liste dr. Mačkoca na čelu 5. maja 1935. Po zmagi opozicije 5. maja so se pojavile v javnosti nade, da bo vstala v Srbiji tista demokracija, ki je svoje dni ustvarjala v predvojni Srbiji prave čudeže. Vse te nade pa so bile preurajane in se do danes žal še niso uresničile.«

Inteligencia in politika

»Hrvatski dnevnik« razpravlja o odnosih hrvatskega kmečkega pokreta napram hrvatski inteligenci. Po mišljenju »Hrvatskega dnevnika« ima inteligencija pravico do zaposlitve in udeleževanja, ki pa se mora gibati strogo v vsenarodnem okviru in vedno računati s tem, da tvorijo jedro hrvatskega naroda kmeti. »V političnem oziru more biti inteligencija samo enako-praven del naroda. Beseda šolanega človeka sme v politiki zaleči samo toliko, kakor vsakega kmeta, delavca ali obrtnika. Končana šola ne daje nobene posebne politične predpravice. Inteligent se more v politiki udeleževati samo v okviru nacionalne solidarnosti ter je v vsem podvržen disciplini narodne skupnosti.«

Konec komunizma v Grčiji

Atene, 14. junija. AA. Atenska agencija poroča, da je ministri predsednik Metaxas včeraj v Janini rekel, da po 4. avgustu lanskega leta ni več nevarnosti za delo subverzivnih elementov. Meje so zavarovane in vojska je ustanova, ki brani domovino. Vlada je pokazala mnogo zanimanja za delavstvo in kmeta in je narodu vtisnila zavest vzajemnosti. Govor so navzoči čisto prekinjali z vzkliki: živio kralj in živio naš rešitelj Metaxas.

Požig sokolskega paviljona v Ljubljani

V noči od sobote na nedeljo je zločinška roka sažgala veliki godbeni paviljon na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola pod Tivolijem. Paviljon je bil takoj v plamenu in prihiteli gasilci niso mogli rešiti ničesar.

O požigu je kr. banska uprava v nedeljo izdala komunikacijo, ki smo ga že objavili v ponedeljskem »Jutru«. V komunikaciji je med drugim rečeno:

»Na podlagi dosedanje policijske preiskave je upravičeno prepričanje, da so paviljon zažgali nasprotniki sedanjega režima... V času, ko je nastal požar, je prišla skupina kakih 300 ljudi, samih simpatizerjev JNS, ki so se obnašali zelo razburjeno. Med njimi se je posebno odlikoval narodni poslanec Rajko Turk.«

»Slovenec« in »Slovenski dom« sta včeraj kar naravnost trdila, da so paviljon zažgali ljudje iz nacionalnega tabora. »Slovenski dom« je v utemeljitev svoje trditve napisal: »Veliko podrobnosti govori za to: demonstracije pristajsev JNS so se začele natančno tedaj, ko je začel goreti paviljon: to je ob pol enih ponoči.«

V boljše razumevanje trditve »Slovenskega doma« je treba omeniti, da se nahaja sokolsko letno telovadišče, kjer je bil požar podtaknjen, tik ob ljubljanskem vele-

sejmu. Ko je začelo goriti je bilo na veselemu še več tisoč ljudi. Med njimi se je nahajal tudi poslanec Turk, ki je skupaj s sto in sto drugimi ljudmi pohitel na kraj požara, kamor so lahko prispeli v dveh minutah.

„Izgredi po ljubljanskih ulicah“

Pod tem naslovom poroča »Slovenec« v zvezi s objavo kr. banske uprave o požigu paviljona na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola, da je prišlo v soboto ponoči po požaru ter v nedeljo do izgredov po ljubljanskih ulicah. Pravi, da so »Zivkovičevi plačanci« ter »fantalini« in »pobalini« ki so se preobdružili v »razgrajali po mestu, napadali dijake in druge sprehajalce, ki so nosili slovenske trake v gumbicah, jih sudarjali s pestmi v obraze, brcali z nogami ter jim trgali nerodne trake z obkic.« Končno pravi list, da je »policija napravila red in aretirala 7 največjih razgrajev. Postopalo se bo proti njim z vso strogostjo zakona.«

»Slovenec« je mnenja, da so bili vsi ti dogodki organizirani od »liberalnega generalnega štaba«. Vendar niti on ne trdi, da bi iz vrst nacionalne mladine padel kak kamen ali bila razbita kaka šipa.

Sreska skupščina JNS za lendavski srez

V nedeljo je bila v Beltincih v hotelu »Kronc« izredno uspešna sreska skupščina JNS za lendavski srez. Letočasno je bila ustanovljena tudi mladinska sreska organizacija. Zborovanja, so se udeležili delegati iz skoraj vseh občin. Prišli so tudi tisti ki stojijo na straži domovine prav ob madžarski meji. Vseh delegatov je bilo okoli 120. Izraza svojemu razpoloženju so dali zborovalci ob izvajanju govornikov, ki so izneeli pred njih politično, moralno in gospodarsko situacijo, v kateri se nahaja naš narod.

Zborovanje je otvoril in vodil idealni nacionalni delavec, bivši narodni poslanec g. Anton Hajdinjak. Njegova jedrnat poročila o delovanju dosedanjega sreskega odbora JNS in njegove sodbe o splošnem političnem stanju v državi so skupščinarji sprejeli z velikim odobravanjem. Obširno poročilo o delu v narodnem predstavništvu o politični situaciji in o gospodarskih problemih je podal narodni poslanec g. Avgust Lukačič. Tudi on je bil deležen enodušnega zahvalnega odobravanja. V imenu banovinskega odbora JNS in v imenu akcijskega banovinskega odbora mladinske JNS je pozdravil skupščinarje g.

Andrej Uršič iz Ljubljane. Njegove besede so bile namenjene predvsem zbrani mladini, ki je v večjem številu prišla iz vseh krajev, da osveži in nadaljuje delo in napore preizkušenih nacionalnih delavcev. Utemeljiti je potrebo posega mladine v politično življenje in prikazal osovna programska načela Jugoslovenske nacionalne stranke.

Sledilo so volitve novega sreskega odbora, kateremu so bili soglasni voliti vseh navzočih na čelu zopet vztrajni g. Hajdinjak Anton. Kot njegov sodelavec so bili izbrani preizkušeni javni delavci iz vseh krajev sresa, mladinski odbor pa sestavljajo: predsednik Režonja Martin, posestnik Kov sin iz Izakovce, podpredsednik Korlar Kolman iz Črenšovce, tajnik Hajdinjak Jože iz Odrancev, in obrtnika, Erjavc Otokar iz Beltincev in Noršič Karel iz Radmožancev. Mladi prišataji JNS so sklenili da bodo v svrhu uspešnega dela v lendavskem srezu sklicali še poseben seetanak, na katerem bodo sedanjí odbor dopolnili še z drugimi omladinici.

Uspešno skupščino je zaključil g. Hajdinjak s pozivom, da naj tudi v teh težkih časih vztrajajo vsi zbrani poštvalno in odločno na svojih mestih.

Navodila za volitve v kmetijske zbornice

Beograd, 14. junija. AA. Na osnovi čl. 36 uredbe o kmetijskih zbornicah je izdal kmetijski minister tole avtentično razlago:

Lističi, s katerimi se po čl. 14 odstavek 13 uredbe o kmetijskih zbornicah vrši volitev svetovalca in njegovega namestnika, se imajo priložiti zapisniku o volitvah. Ožje volitve odnosno zbiranje, ki ga določa čl. 14, se ima izvršiti isti dan, kakor se vrše volitve svetovalca odnosno njegovega namestnika. Na to okoliščino bo opozoril predsednik volilnega odbora volice pri prvih volitvah in jih bo pozval, da naj ne odidejo z volišča, dokler se jim ne sporodi končni volilni rezultat, ker bi se sicer vršile naknadne volitve samo s tistimi volilci, ki ostanejo.

Če se pa volitev vrši z zbiranjem v smislu čl. 14 odst. 20 uredbe o kmetijskih zbornicah, se bo ravnilo tako, da se ime kandidata s prve liste napiše na en list, ime kandidata z druge liste pa na drug list, ki se imata oba preganiti, da se ne vidi kaj je na njih napisano. Nato bodo pozvani zastopniki obeh list, nakar bo eden izmed njih, to je tisti, ki ga bo predsednik imenoval, zbral.

V smislu čl. 14, odstavek 10 uredbe o občinskih upravah (mestnih poglavstvih) se bo prepis zapisnika o volitvi poslal tistemu sreskemu sodišču, ki je pristojno za kraj volitev, to je za sedež sresa. Kandidati za svetovalce in njihove namestnike ni treba, da so volilci (čl. 14 odstavek 3) temveč smejo biti člani zbornice, ki ustrezajo pogojem tega člena.

Predlagatelji kandidatnih list smejo biti po čl. 14 samo iz vrst volilcev (odst. 3). Državni uradniki kot člani volilnega odbora (čl. 14, odst. 12), imajo pravico do dnevnice in potnine po splošnih določilih. Vsi izdatki gredo v breme proračuna zbornice, pri prvih volitvah jih pa akontirajo pristojni bani (čl. 35).

Bolgari na beograskem sokolskem zletu

Beograd, 14. junija. p. V Beogradu je prišel načelnik sofijske župe Junakov, Vasiljev. Danes je imel več razgovorov z vodstvom beogradske sokolske župe o sodelovanju bolgarskih Junakov na bližnjem zletu beogradske župe, ki bo od 19. do 21. junija. Po dosedanjih dispozicijah se bo tega zleta udeležilo okrog 350 bolgarskih Junakov.

Pogreb zaslužnega sokolskega prvaka

Beograd, 14. junija. p. Ob veliki udeležbi beogradskih Sokolov je bil danes pokopan pokojni sokolski prvak Momčilo Branivački, član izvršnega odbora Saveza SKJ in njegov glavni blagajnik. V imenu Saveza je govoril ob odprtem grobu dr. Milorad Dragović.

Pobijanje tihotapstva

Beograd, 14. junija. p. »Službene Novine« so danes objavile uredbo, ki jo je ministriki svet sprejel na eni izmed svojih poslednjih sesij na predlog finančnega ministra in ki se tiče nagrad za pobijanje tihotapstva z monopolskimi proizvodi.

Napredovanja

Beograd, 14. junija. p. Napredovali so za tehničnega svetnika v 5. položajni skupini inž. Josip Mursa pri sreskemu načelstvu v Celju, v 4. pol. skupino 2. stopnje tehnični svetnik inž. Ciril Juvan pri banski upravi v Ljubljani, v 7. položajno skupino Slavko Vidmar, tehnik pri sreskemu načelstvu v Celju. Za računovodkinje so napredovale pri Poštni hranilnici v Ljubljani Kristina Vajušek, Marija Dovgan in Danica Rovšek.

Kmetijski kongresi v Haagu

Beograd, 14. junija. AA. V Haagu so prve prihodnje dni 17. mednarodni kmetijski zborovanje. Udeležili se ga bodo poslanci iz vseh kulturnih dežel. Na njem bodo razpravljali o važnih vprašanjih agrarne politike, kmetijskega združništva itd. Ob istem času bo v Haazu zborovanje mednarodnega kmetijskega odbora, ki bo razpravljalo o svoji organizaciji.

Kot odposlanec našega narodnega odbora za ta zborovanja je odpotoval v Haag tajnik Glavne združene zveze Djordje Davidović. Ta bo hkratu tudi odposlanec Glavne združene zveze na zborovanju mednarodnega kmetijskega odbora. Glavna združena zveza je edina ustanova iz naše dežele, ki je članica navedenega mednarodnega odbora.

Zadušnica za Stambulijskega

Beograd, 14. junija. p. V Beogradu se mudita bolgarska zemljedeljska prvaka in bivša ministra Todorov in Obov. Danes sta se udeležila tudi zadušnice za pokojnega vodjo bolgarskih zemljelincev Aleksandra Stambulijskega. Službi božji so prisostvovali tudi prvaki bivše zemljoradniške stranke Joca Jovanović, dr. Milan Gavrilović in drugi.

Kongres računskih uradnikov

Beograd, 14. junija. p. V Novem Sadu se je danes pričel kongres združenja uradnikov računske stroke. Na kongres so prišli tudi delegati iz Ljubljane. Po poročilih se je razvila debata o stanovskih vprašanjih in je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo, naj se računovodska služba centralizira in računsko ter blagajniško poslovanje poveri zgolj računskim in blagajniškim uradnikom, za kar bi bilo treba povečati njihovo število. Nadalje zahtevajo zboljšanje svojega gnotnega položaja in pravico, da lahko napredujejo do 4. položaja skupine. Prihodnji kongres bo v Banjaluki.

Šahovski turnir v Rogiški Slatini

Rogaška Slatina, 14. junija. p. Danes je bilo odigrano III. kolo, ki je prineslo naslednje rezultate: Foltys je naglo porazil Kalabara. Kostić je nasprotni Najdorfu že v otvorilni spregledal pešca in izgubil igro. König in Sämisch sta po solidni igri remizirala. Drezga je nasprotni Pircu dosegel že tretji zaporedni remis. Matvejev je premagal Bröderja, ki bi pa lahko remiziral. Partija Trifunović Vuković se je končala remis. Dve partiji sta bili prekinjeni. Tomović stoji boljše nasprotni Nedeljkiću. Gereben bo pa najbrže dobil proti Schreiberju.

Nadaljevalo se je tudi v drugem kolu prekinjene partije. Vuković je premagal Nedeljkiću, dočim je bila partija Kostić-Sämisch ponovno prekinjena po osemurni igri.

Stanje po III. kolu: Najdorf 2 in pol, Foltys, Pir, Matvejev, Trifunović, Vuković 2, Tomović 1 in pol (1), Bröder, Drazga 1 in pol, Schreiber, Sämisch 1 (1), König 1, Kostić, Nedeljkić, pol (1), Gereben 0 (1), Kalabar 0.

Vremenska napoved

Zemunska: Prevladovalo bo jasno vreme. Ponekod niso izključene krajevne nevihte. Zagrebška: Ponekod oblačno, v ostalem vroče. Dunajska: Spremenljivo oblačno, hladna, najgenost k nevihtam, severozapadni vetrovi.

Tudi Jegorov v nemilosti?

Srdita borba za oblast v Sovjetski Rusiji se nadaljuje

London, 14. junija. AA. Veliki londonski dnevniki se še vedno bavijo z ustrelitvijo Tuhačevskega in sedmih sovjetskih generalov ter pišejo, da v Moskvi ugibajo, kdo je sedaj na vrsti, da pride krvniku v roke. Maršal Vorošilov, dejanski vrhovni poveljnik rdeče vojske, ali pa maršal Blücher, ki ima na Daljnem vzhodu pod seboj 300.000 mož? Blücher je moral pred kratkim priti v Moskvo in sicer po Garmarkovem samomoru. Takoj po prihodu je imel hvd preprič s Stalinom, ki mu je očital, da igra diktatorja v vzhodni Sibiriji. Preprič se je poglobil, ker se je Blücherju posrečilo dokazati, da ne zbira svojih čet za kakšne notranje politične namene, temveč samo zato, da bo o pravem času lahko z njimi na razpolago. Stalin mu je na to odgovoril, da mu daje priliko dokazati svojo zvestoboto kot član izrednega vojaškega sodišča: ki bo sodilo maršala Tuhačevskega, za kar ga je tudi imenoval.

V Sovjetski Rusiji, pišejo dalje listi, so takoj po objavi justifikacije začeli sklicevati shode, na katerih sprejemajo bombastične resolucije. Pozornost zbujajo, da poveljujejo te resolucije Stalina, Vorošilova-

Blücherja in še nekatere druge vojaške dostojanstvenike, ne omenjajo pa med njimi maršala Jegorova, ki ima funkcijo pomočnika ljudskega komisarja za državno obrambo. Zato slišujemo, da nosi maršal Jegorov svojo glavo že v torbi. Maršal Jegorova in admiral Orlova, vrhovnega poveljnika rdeče vojske, listi sploh ne omenjajo podobno, kakor so pred kakim tednom dni prenehali omenjati Tuhačevskega in njegove tovariše.

»Daily Express« pravi: Nihče ne more več tajiti, da vlada v Sovjetski Rusiji resno gibanje proti Stalinu in da sta oba boljševička tabora ogrožena nasprotnika. Tisti, ki bo mogel računati z rdečo vojsko, bo končni gospodar Rusije. Za sedaj se zdi, da sta Stalin in Vorošilov še gospodarja rdeče vojske.

O drugih listih se zdi, da še sami ne vedo, kaj naj rečejo o najnovejših dogodkih v Rusiji. Zato priobčujejo samo včerajšnje povelje maršala Vorošilova rdeči vojski. Delavski »Daily Herald« napada načelno vsa diktatorska stremjenja ne glede na to, odkod prihajajo.

Po seji demokratskega glavnega odbora

Beograd, 14. junija. Danes je vodstvo bivše demokratske stranke razposlalo resolucijo, ki je bila sprejeta na včerajšnji seji glavnega odbora, razen strankinim organizacijam tudi političnim pravkom in prijateljskih političnih skupinah. Tako so poslali resolucijo pisarni dr. Mačka, Adamu Pribičeviću, Joci Jovanoviću, Aci Stanojeviću, Miši Trifunoviću, dr. Slobodanu Jovanoviću, Mihailu Iliću, Zivojnu Balugdiću in drugim. Danes je Davidović novinarjem izjavil, da je zelo zadovoljen s potekom včerajšnje seje glavnega demokratskega odbora. Člani odbora iz podeljskih krajev so se danes spet vrnili domov.

Začasni umetniški svet

Beograd, 14. junija. AA. Prosvetni minister Stošović je pri prosvetnem ministru imenoval strokovno komisijo, ki bo opravljala vse funkcije umetniškega sveta, dokler ne bo ta ustanovljen. Za člane te komisije so imenovani:

Djoka Kovačević, pomočnik prosvetnega ministrstva, Dušan Jakić načelnik splošnega oddelka, Nedeljko Petrović šef oddelka za umetnost in književnost, dr. Brana Kojinović, upravnik Narodnega gledališča v Beogradu, Jovan Zorko, ravnatelj glasbene šole v Beogradu, Mihajlo Vuk-Dravović, ravnatelj glasbene šole »Stanković« v Beogradu, Momčilo Živanović, upravnik umetniške šole v Beogradu, Peter Krstić, skladatelj in inspektor prosvetnega ministrstva, dr. Milan Kašanin, ravnatelj muzeja kneza Pavla v Beogradu, Toma Rosandić, kipar iz Beograda, Branko Popović akad. slikar in univerzitetni profesor v Beogradu, dr. Miloje Milojević, skladatelj in univerzitetni profesor v Beogradu, Ljuba Ivanović, akad. slikar, dopisni član akademije in profesor umetniške šole v Beogradu, Sreten Stojanović, kipar in profesor na srednji obrtni šoli v Beogradu, Kosta Manojlović, skladatelj in profesor na glasbeni šoli v Beogradu.

gradu, Milan Nedeljkić, akademski kipar in upravnik zasebne šole za uporabno umetnost v Beogradu, in Momčilo Milošević, upravnik državne tiskarne v Beogradu.

Poslabšano stanje nadškofa Bauerja

Zagreb, 14. junija. o. Zdravstveno stanje zagrebskega nadškofa dr. Bauerja je postalo zadnje dni resno. Danes se je še nekoliko poslabšalo. Zdravniki so bili v pretekli noči vse čas pri njem in ugotavljajo v svojem bulletinu, da je znašala bolnikova temperatura 36,5 do 37, utrip 80 do 102, splošno stanje pa je bilo precej resno.

Velika afera v Belju

Osijek, 14. junija. o. V sladkorni tovarni na državnem posestvu Belju so odkrili velike malverzacije, zaradi katerih je država oškodovana za več milijonov. V afero je zapletenih več uradnikov. Tovarna je dalje časa dobavljala neki zagrebski veletrgovini večje množine rezancev sladkorne repe, pa tudi sladkorja samega daleč pod normalnimi cenami in proti predpisom, ki zanjo veljajo. Finančno ministvo je sedaj poslalo na Belje svojega posebnega odposlanca, ki vodi preiskavo. On je od nekaterih uradnikov nemudoma zahteval varščino v višini pol milijona, ki naj bi služila kot prvi obrok za kritje nastale škode. Preiskava je še v teku. V Zagrebu so aretirali direktorja omenjene trgovine, ki ima svoj lokal na trgu kralja Petra.

Mednarodni kongres avtorjev in skladateljev

Pariz, 14. junija. AA. Dopolodne je bil slovesno otvorjen 11. kongres mednarodne zveze avtorjev in skladateljev. Pri otvoritvi sta bila tudi predsednik republike Lebrun in zunanji minister Delbos. Kongresa so udeležuje 200 odposlancev 28 držav. Namen kongresa je pripraviti mednarodno zakonodajo avtorskega prava, razen tega pa bodo proučevali tudi vprašanja, ki so v zvezi z gledališčem, književnostjo in glasbo.

Grozna družinska tragedija na Jesenicah

Tovarniški delovodja Fran Kerstein je ustrelil gospo Stegujevo in sebe, gospodično Stegujevo pa ranil

Jesenice, 14. junija. Na Jesenicah se je nočjo pripetila strašna tragedija, ki je vznemirila ves gorenjski kot. Tovarniški delovodja Fran Kerstein, star 33 let in rojen Jesenicah, je na Spod. Jesenicah ustrelil 51 let staro go. Mileno Stegujevo, ranil njeno 30letno hčerko, poštno uradnico Branko, in nato še bil pogabljen v glavo, da je bil v hipu mrtev. Sam je obležal za hišo v Cankarjevi ulici, kjer Stegujevi stanujejo in kjer je izvršil svoje ubopno dejanje. Go. Stegujevo so prenesli nazaj v hišo, hčerko pa prepeljali v bolnišnico Zdravstvene skladišče, kjer so zdravniki v zelo slabem stanju ni nevarno.

Krogla jo je zadela v levo ramo. Tako Kersteinova kakor Stegujeva družina sta na Jesenicah priljubljeni in spoštovani, zato je nočnjina tragedija napravila tem globlji vtis. Že pred 10 leti se je Kerstein vnel za go. Stegujevo. Njen mož, poštni in brzojavni mojster g. Stegu, se je ločil od svoje žene in živi sedaj v Zirovnici. Go. Stegujeva je spetohča podlegala vplivom Franceta Kersteina, zadnje čase pa jo je spričo svojega silno vznemirjivega značaja odvrčal od sebe. Zadnjih 14 dni ga ni bilo več k Stegujevimi. Otožen in sam vase zaprt je hodil okrog do nočjo, ko se je s tako gro

Tekma za meč kralja Aleksandra

Ljubljana, 14. junija. Četrtri se bodo zbrali najboljši telovadci jugoslovenskega Sokolstva, da se v plemeniti borbi borijo za najčastnejši znak zmage — za meč kralja Aleksandra I., ki ga je pokojni veliki Sokol poklonil jugoslovenskemu Sokolstvu leta 1925. S posebnim pravnikom, ki ga je izdala dvorna pisarna v sporazumu s savezno upravo, je ta meč trajno prehodno darilo, za katerega tekmujejo društvene vrste v višjem oddelku na tekmah, ki jih razpiše savezno načelstvo.

Doslej so bile tri tekme za meč in sicer leta 1925. v Beogradu, 1930. zopet v Beogradu in 1933. v Ljubljani ob priliki I. pokrajinskega zleta SSKJ. Letos so pa spet razpisane ob priliki župnega zleta v Beogradu v dneih 21. in 22. t. m. Trikrat si je priborila častno prehodno darilo vrsta Ljubljanskega Sokola, kako bo šlo v četrtri, bomo videli.

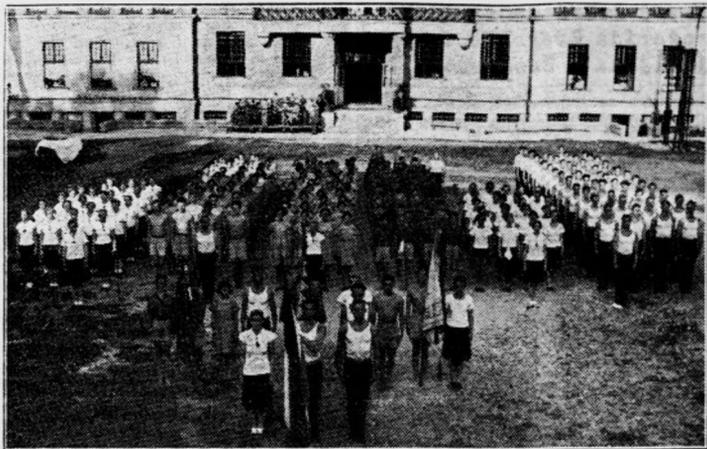
Prva tekma je bila leta 1925. ob medzletnih tekmah v Beogradu. Tekmovali so štiri vrste in sicer vrsta Ljubljanskega Sokola, Sokola I Tabor, Ljubljana II in župna vrsta — Kranj. Borba je bila zelo

vadnih tekmah. Ni nam znano, koliko vrt se bo udeležil tekem. V Ljubljani se vestno pripravila za tekmo le vrsta Ljubljanskega Sokola. Doselej je imel Ljubljanski Sokol tri društvene tekme za določitev vrste, zadnja je bila v nedeljo 6. t. m. Vrsto bodo tvorili bratje Neli Zupančič, Janez Malnarčič, Boris Gregorka, Ivko Pustišek, Miloš Skrbinašek, Edo Slanina, Edo Antosiewicz, Milan Potokar. Vrsta bi bila mnogo boljša, ako bi bila v vrsti še mednarodna tekmovalca brata Forte Miro in Vad-

nav Jože, ki sedaj služita svoj kadraški rok. Vendar nam imena imenovanih bratrov jamčijo, da se bodo na tekmi potrudili do skrajnosti in tako ponovno priborili dragoceno Aleksandrovo meč svojemu društvu.

Sokolstvo in napredni javnosti bi bilo zelo ustreženo, ako bi vrsta pred odhodom v Beograd priredila na svojem letnem telovadšču javen nastop in pokazala svoje spretnosti. Želimo vrste Ljubljanskega Sokola pri tekmi obilo sreče in uspeha.

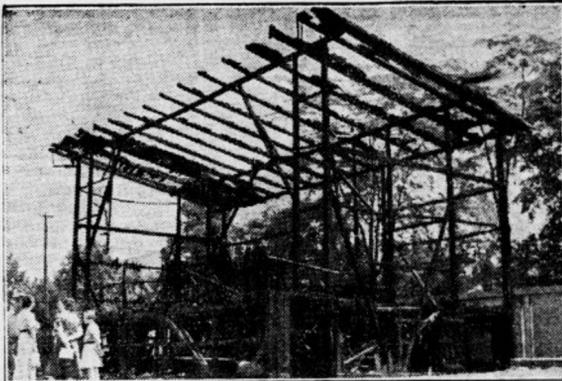
Sijajna sokolska manifestacija pred množičnim občinstvom

Sokol I na Taboru v Ljubljani je minulo nedeljo z odlično javno telovadbo otvoril jubilejne svečanosti ob letošnji slavnosti 30-letnega obstoja. Na sliki je pogled na celokupno revijo nastopivšega članstva in naraščaja

Ostanek paviljona na letnem telovadšču Ljubljanskega Sokola v Tivoliju, ki je bil v noči od sobote na nedeljo zažgan po zločinski roki

(Glej poročilo na drugem mestu)

Spomenik kralja Aleksandra na Rakeku

Rakek, 14. junija. Delo za postavitev spomenika blagopojnemu kralju Aleksandru I. na Rakeku, ki je o njem naša javnost že dokaj obveščena, bo v kratkem končano. V soboto je bila seja odbora, na kateri so sprejeli osnutek spomenika, ki ga je izdelal slovenski kipar prof. Sajevic.

Spomenik, prvovrstna umetnina, bo stal v nadnaravni velikosti na 1.40 m visokem podstavku iz kraškega kamna. Kip sam bo pa visok 2.20 m. Prepričani smo, da bo umetnina žela splošno odobravanje in pohvalo tako s strani strokovne kritike, kakor tudi vsega našega občinstva.

Verjetno je, da bodo spomenik odkrili že to jesen, najbrž pa že kar 5. septembra. Priprave so malone sedaj končane. Umetnik je obljubil, da bo delo dotlej dogotovil. Kip sam bo iz bronu. Vila ga bo domača, že priznana tvrdba Franca Mostarja na Galjevi.

Odbor za postavitev spomenika, v katerem sta kot predsednik špediter Tavčar, kot podpredsednik in duša vsega tega rodoljubnega dela obmejni komisar Petre-

tič, kot tajnik upravitelj meškanske šole Gašpari, kot blagajnik Marij in vsi predstojniki uradov in vseh na Rakeku obstoječih društev brez razlike strank, je svoje delo zamislil tako podrobno, da je poskrbel tudi za prostor, kjer naj spomenik stoji. Izbral je od vsega začetka še do nedavnega zanemarjen prostor pred samim poslopjem. Odbor ni štedil ne s trudom ne s sredstvi in je za preureditev te gmajne pridobil Ljubljanskega arhitekta Maksa Štrenerja. Ta se je naloge lotil z veliko vneto in je sestavil preureditveni načrt, ki je nekdanjo zanemarjeno gmajno izpremenil v moderni park. Odbor se je glede podrobnosti poseveloval tudi z mojstrom Plečnikom in sprejel več njegovih dragocenih nasvetov. Ves ta park je že gotov po veliki zaslugi odbornika Viktorja Kralja. Preureditev prostora in park sam je stal nad 35.000 Din. Na ta način je rakaška postaja dobila pred svojim poslopjem prostor in park, kakor ga nima noben drugi kraj v Sloveniji in niti naša največja mesta. Park je zgrajen v ovalni obliki. Obdaja ga krog in krog ozide, v sredi je prehod. Ves park bo poleti v senci mogočih dreves. Pod njimi so pa postavljene izredno okusne klopi, v znanem svojevrstnem slogu Plečnikovih klopi na ljubljanskem gradu-

le oznaka je bolj izpopolnjena ODOLA, katerega antiseptično delovanje je še v večji meri zvidano. Bakteriološke in klinične preiskave so znanstveno dognale, da ODOL uničuje bakterije.

Tu, v tem novem gaju bo stal prvi spomenik blagopojnega kralja Aleksandra v Sloveniji!

Prof. Sajevic bo svoj osnutek že prihodnje dni razstavil v Ljubljani. Tako bo tudi širše občinstvo moglo s osnutkom arh. Štrenerja, ki bo takisto prišel v izložbo na najbolj prometni ulici v Ljubljani, oceniti umetniško višino tega spomenika in poštvalno delo rodoljubov na Rakeku, ki so v

enem samem letu zbrali tolikšna sredstva, da bodo mogli že septembra izročiti spomenik svojemu namenu, pri tem pa tudi pokazati železniški upravi in vsej javnosti, da je s spomenikom dobil Rakek pred kolodvorskim poslopjem najmodernejši park in s tem okrasek, ki ga bodo temu kraju še dolgo zavidali mnogi naši trgi- pa tudi mesta, da ne govorimo o manjših podeželskih posejlah.

Kako grade cesto št. Vid-Jeperca

Gradbeniki z univerze so si ogledali zanimiva dela

Ljubljana, 12. junija. Marijvi akademski klub gradbenikov na tehnični fakulteti naše univerze je tudi leto pripravil že vrsto zanimivih strokovnih ekskurzij, ki se jih udeležuje povprečno po 50 in več članov Kluba in jih stalno spremljajo predmetni gg. univ. profesorji naše visoke tehnike. Gradbeniki že vrsto let pazno spremljajo vse važnejše gradnje pri nas in si jih pod strokovnim vodstvom vestno ogledujejo. Letos so si tako med drugim že večkrat ogledali gradnjo univerzitetne knjižnice, predzaključno fazo del pri gradnji železnice št. Janž-sevnica, preložitve ceste ob kolodvoru v Kranju in še mnoga manjša a tudi važna dela. Na ljubeznivo povabilo gradbenega podjetja Ing. Jos. Dedek so si te dni podrobno ogledali še gradnjo modernega betonskega cestišča, ki bo od št. Vidu nad Ljubljano do Jeperce delno novo, delno prenovljeno, vendar razen na vzponih v celoti betonsko. Gradbeniki s prof. Horvatom in Faktinom je sprejel šef podjetja Ing. Dedek z ing. Kleindienstom, od nadzorstva, ki ga vrši banska uprava pa šef sekcije svetnik Ing. Miklavc z Ing. Petrovom na čelu. Tik ob cerkvici na Jeperci torej na najbolj oddaljenem koncu novega cestišča, so pravkar betonirali drugo polovico cestišča, dočim je prva polovica v tem odseku nekaj nad 1 km že zbetonirana. Gg. inženjerji so gradbenikom podrobno obrazložili potek vseh del na terenu, v laboratoriju pa je sledila še kratka znanstvena razlaga vseh tehničnih priprav, ki so za smotreno organizacijo dela nujno potrebne.

torc sicer še ni najugodnejše izveden, bo pa vprav praktična in marsikaj izboljšati. Betonska mešanica za spodnjo plast je 250 kg cementa in drobljenega gramozna na 1 m³ betona, zgornja pa 350 kg cem. in porfirni agregat na 1 m³ bet. Betonra se v odsekih od 7 do 11 m, da prečne dilatacije niso povsod enakomerno oddaljene. Vibrator se pri tlačenju giblje s hitrostjo 1 m na 1 minuto je že dosežena praksa izkazala, da bo treba to hitrost nekoliko povečati. Za izvedbo prečnih fug se podjetje poslužuje povsem svojega načina, ki ga bo dalo Ing. Kleindinstu tudi patentno zaščiti. Tuge so široke do 15 mm in se izvršujejo po novem načinu s železnimi ploščatimi palicami, ki se na zunanji strani pred betoniranjem namažejo s katranom tako, da so po odstranitvi teh T želez notranje plošče dilatacijske zareze že izolirane in se samo še zapolnijo s bitumenom. — Kot polnila pri mešanju betona se podjetje uspešno poslužuje tudi zelo finega kremenčevega peska, ki vsebuje skoro 98% čistega SiO₂. Dobavljajo ga iz bližine Moravc, gramoz pa lomijo in drobe v kamnolomu blizu Mednega, ki pomenja srečno postavko v kalkulacijskem računu podjetja. — V splošnem je zahtevala organizacija dela velike vestnosti posebej še ker se mora žal tudi pri teh naših javnih delih podjetnik tesno ravnati po neskladnih zahtevah tehnične značaja s onimi finančnega. Vsi krivinski polimeri pod 300 m so se po možnosti čim izdatneje zvečali, vzponi pri Mednem in Medvodah, ki so bili že kar zloglasno znani pa so se tudi precej ublažili. — Z drobnimi granitnimi kockami bodo tlakovani vzponi in stane 1 m² te obdelave pribl. 140 din. Cementa bo porabljenega okoli 200 vagonov. Porfir dobavljajo iz Kamniške Bistrice, potrebno vodo za mešanje pa so s srečno roko tudi našli že za prvi odsek dosti blizu. Potrebno je poudariti še to, da sega kvaliteta betona celo precej nad nove predpise, ki predvidevajo n. pr. za zgornji ustroj 320 kg/m³ dočim so bile pri gradnji dosežene že trdnosti precej nad 400 kg/m³.

Dolžina te nove ceste bo 8 km in pol, in velja vsak njen kilometer povprečno do 1 milij. 200 tisoč Din. dočim je za odkup sveta in odškodnine za 6 hiš, ki jih je bilo potrebno odstraniti, predvidenih 2 milijona Din. Podjetje Ing. Dedek vrši prevzeto delo z vso znanstveno resnostjo in stalno polaga največjo pažnjo vestni preiskavi materiala, ki ga pošilja tudi na tehniko v preiskavo zavodu za preiskavo v kolikor ne zmore vsega v svojem preizkuševališču.

Cestišče se gradi po najmodernejših načelih gradnje betonskih cest, kjer je vprav Nemčija na vodilnem mestu. Betoniranje se izvršuje v dveh pasovih po 3 m širine, in v dveh plasteh 10 in 5 cm, ki imata za podlago skrbno zgrajen spodnji ustroj skupne debeline 28 cm. Beton se ne nasaipa neposredno na gramozni spodnji ustroj, pač pa se pri tem uporablja poseben s katranom prepojen izolacijski papir, ki ga dobavljata t. r. Res iz Zagreba. Šele na tako vsestransko čisto in izolirano podlago se betonira najprej spodnjo 10 cm betonsko plast, nato še zgornjo 5 cm. S posebnim strojem za 5 ks, ki ni po svojem izumu več kot 3 leta star, se beton precizno stlači in zglati tako, da izvrše zidarije le najfinejše končne obdelave. Stroj ima vodilen valj, ki pri vrtenju vibrira — se tresne — zato se tudi more beton precizno porazdeliti po vsej širini. Ta »vibra-

Gradbeniki so bili po temeljitim strokovnem ogledu vseh del, ki bodo predvidoma končana v rekordnem času namesto do junija prihodnjega leta še pred to zimno, prijetno presenečeni z novim povabilom na skupen obed v restavraciji Bohinec, kjer se je poleg gostoljubnega in. Dedka izkazala še izborna kuhinja. V izmenjenih napitnicah je bilo izrečenih tako mnogo zdravih misli, mlademu inženjerskemu naraščaju pa se je vnovič okrepilo upanje, da se bodo morda vendarle vremenoma zjasnila tudi našemu tehničnemu šolanstvu, če bi bilo še več takih podjetij kakor je Ing. Dedek, ki zaposluje le domače moči in tako praktično brez posebne reklame vrši važno vzgojno delo, našim mladim inženjerjem pa daje priliko — na univerzi nabrano znanje tudi plodno izkoristiti v praksi. Mr.

Tam za laškim gričem

Bežni vtisi z nagle vožnje po krajih, kjer so divjale strahote vojne

Jutri je spet krasno in Opel se veselo dviga proti Belkunu, središču najlepšega italijanskega alpskega kraja. Ob levi nas spremljajo slikoviti grebeni dolomitskih predgorij, na desno pa gričevja proti Vittoriju. Ne tu, kocka je v resnici padla družina in tudi že prej. Snažno mestce je Beluno z lepimi spomeniki na preteklost, živahnim prometom in pretežno planinskim vojaštvom. Cesta zavije zdaj krepko na levo in že se dvigamo v romantično dolino Pijave proti zelenemu Cadoreju. Zgoraj počasi sopiha vlak z zvedavim kurjačem, ob vodi pa se napaja čreda ovac. V divjih serpentinah se dvigne cesta nekaj sto metrov nad pokrajino in v — skoraj kitajskem — Taiu nas odcepi še lepša »auto-strada« proti Cortini d'Ampezzo, središču morda najlepših gora na svetu.

la, in dajmo prostora bledeemu Francozu, ki dovršuje svoje poročno potovanje po teh hladnejših krajih z najrazličij avtomobilom, potem pa pojdemo še mi za njim na — Tre Croci in jezero Mieurino.

Z lepe poti na Tre croci nad Cortino d'Ampezzo s tipičnimi dolomitskimi obrisi v ozadju

Tiho je zdaj tam gori, saj je komaj 14 dni, odkar ni več snega. Hotele pripravljajo za drugo garnituro tujcev. Francoz se je kar ustavil; njemu bo gotovo prijetno. Lepa smučarka hodi v družbi dveh kavalirjev; očitno se še ne more poslužiti od sezona. Mi nismo romantični. Na jezeru so še ploščki ledu, stojnice so še zaprte, nit kartice ne moremo vzeti s seboj in tudi Cortino imamo še v žepih. S »Treh križev« se cesta spet skušča v dolino Auronzo. Morda 20 km samih kosatih smrekovih gozdov rajске tišine in planinskega zraka. Zdaj jemljemo

samo bencin, kajti pred namj je visoko sedlo della Mauria (1809 m), preko katerega vodi nova cestna krasota v dolino Timentata. Spet se dvigamo v nešteti serpentinah.

Za mejami

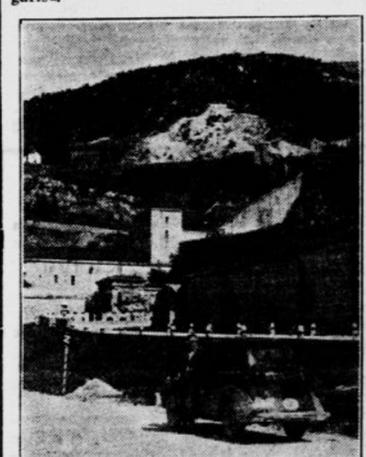
Malo so naseljeni ti kraji in prav na vrhu ni drugega kakor ena izmed razkošnih ostarških palač, s katerih se razvija delo za ta avtomobilski eldorado. Na oni strani je Tolmezzo, nekdanji pristljen sedež starega ljubljanskega polka; vojakom je še vedno dovolj, kajti meja je vedno bliže. Proti vrtu smo na veliki ostri proti Trbižu. Tuč ta ne zaostaja za drugim in zato ni čudna, če nas vozač s prihoico — že spet novoporočen par, kakor da bi ta potovanje spadal res samo dolj pod italijansko nebo — prišel na majhno daržo do Klavžev. Še Režjo smo zaradi tega pogledali samo mimo grede in se ustavili pred ocepom na udobno kočjo Neveo pod Kantnom. Zaljubljeni tekme je zadaj nekoliko ozvoljen in nas omeče z Balkanci. Ces, ker trebimo in imamo doma slabe ceste in mnogo prahu. Oprekaj smo mu z drugimi argumenti, toda tudi temeljito.

Tukaj nekje je bila v onih slabih časih ena izmed visokih komand, ki se je imenovala »Gruppenkomando Fella« z oberstom na čelu in neizbežnim cukom v pisarni. V njej je pomagal temni slavo avstrijskega generalštaba zdaj že umrli prijatelj Stanko Vurnik, ki mi je nekoč pisal o tej zdaj tako romantični dolinici približno takole: Spim na lepi, mehki beli postelji s svilenim zagrinjalom naokoli. Pred menoj je spala v tej postelji signorina Giulietta. Bila je — tako po pismih, ki jih je prejela in hranila od tenenta Armanda — najlepša deklica na svetu. Sicer pa to ni važno — je pisal — zdaj spim tu jaz in mir besedi.

Imam enega podložnika, ki mu moram skrbeti za vse komfote izvrstno menajo in razkazovanje pokrajinskih krasot, zraven pa mu deliti pouk o etiki in estetiki. Vse zato, da bomo bolj gotovo zmagali! Ta podložnik pa je sam pes gospoda oberstavojskovedje cele naše skupine.

V ulici desno od tistega mosta, ki je takšen kot Ponte Rialto, pa stanuje moja

madonna, živa ona, ki jo je narisal Botticelli in je dozdaj visela v neki galeriji. Zdaj je tu, kakor sem sanjal o njej v Črnučah, ko sem ležal v senci in kadil »ungariš«.

Trdnjava Fastru pri Primolanu, ki je nekoč stražila staro mejo Italije, sedaj pa jo samo še ogledujejo turisti

Vsa ta Italija je nekaj posebnega. Vsi tile monti imajo nekaj posebnega. Zdaj gledajo ponižno kot ostrženi Samsoni in trdnjave na vrhovih so prazne. In ko sem šel daleč mimo njih, sem prišel v kraje, kjer so zrele fige in imajo črne lase in pošvedrane pete. To je Italija: ki me veseli...

Na ta pisma sem se spomnil, na lepo signorino Giulietta, da celo na cukca iz oberstove komande, ko smo tam v Klavžih zadnjih polnili cenejši bencin.

Avtomobilska cesta na Neveo, Rajbi in Trbiž iz doline Felle je novejšega izvora in spada gotovo med najlepše v teh krajih. Skoraj 1.800 m visoko se povzpemo do mraka, oarbnik je mož na mestu in kmetu imamo spet pravezane duše, Iz Gorce in

Vidna prihajajo smučarji; še dve uri višje se bodo povzpeli zvečer, pa se bodo jutraj koncem maja smučali po najlepših terenih. Pri nas smo smučke dali že davno za peč! Ne samo zato, ker nimamo avtomobilov, temveč še bolj zato, ker z njimi ne moremo tako visoko. V ostalem pa vlada tu gorj planinsko razpoloženje in govori vsak, kakor more in zna, čeprav tri meje niso daleč.

Trbiž pa je daleč od središča Italije. Med bujne kloboke bersaljerjev so pomešani zeleni kloboki Koroscev, med križčimi oblekami črnih Italjank se sunejo nasukane dedve domačih deklet. Mesto je stienjeno med strme bregove in živj zdaj svoje življenje za mejo. Naša je oddaljena še petih 12 km. Po tej poti pride še Bela peč, nato pa onj židnj plitovi in kar kmalu tudi: že največernjša točka Jugoslavije. Formalnost ni niti za jezo in že nam zavriška srca, kajti doma le je najlepše.

Monte Grapa in njegovi sosedji imajo mnogo obiskovalcev; z južne strani so vsi ti bregovi položnejši in vodijo nanje v smatne višine lepe ceste. Na Grappo (1779 m) seveda avtomobilska cesta z dveh smeri, tako da se ni treba vračati po isti. Na njegovem vrhu je zdaj spravljena čudežna podoba, ki je baje prva in zadnja rešila Italijo in Italijane. Soho, ki so jo ustoličili leta 1900, so zaradi hudih poškodb po granatah prenesli 14. januarja 1918 v dolino in jo dali v varstvo dekanu v Crespanu. Kmalu po vojni so ji zgradili še lepše bivaliče in jo »ozdravljeno« spet slovesno prenesli na vrh, kjer jo časte zdaj kot »madonnino nostro bello madonno della primavera« (spomladi). Ta čudežna podoba torej je menda pomagala vsem, ki smo takrat skrivali glave po onih prepadih in se nazadnje tudi srečno rešili iz njih. Če ni bila ona, je bila pa zvezda, ki sivo vsakomur takrat, kadar ga vsi zapustijo.

Zdaj se je zasulako že dvakrat deset let od onih dni in zmerom bolj medijio spominj na dolge mesece, ki smo jih prebili kot preganjanje zveri na lepih vrhovih okoli Monte Grappe. To bodi odlomek onih ki so tako zašli v zvezo z ono čudežno podobo, ki rešuje ljudi, ali pa z ono najlepšo zvezdo, ki sije na svetu. —na.

(Konec)

Domače vesti

*** Lep učiteljski zbor v Poljanah.** Zaključnega zborovanja svojega stanovskega društva se je udeležilo učiteljsko škofojloško društvo v soboto v Poljanah skoroda polnoštevilo. Otvoril in vodil je zbor predsednik g. Vojteh Debeljak, ki je v uvodu pozdravil učiteljsko in zastopnika sreskega načelstva g. Primožiča in izrekel nato posebno dobrodošlico novemu šolskemu nadzorniku g. Kržišniku. Nekaj praktičnih smernic za upravljanje šolskega vrta, podpreženih z lastnimi izkušnjami, je podal nato podpredsednik društva g. Janko Kokalj iz Poljan. Zatem je poročal izbrano o zboru JUU v Ljubljani g. Lovro Korenčan iz Retče. Prav pregledno je bilo tudi poročilo g. Vile Debeljakove o obnemem zboru Učiteljske samopomoči v Ljubljani, ki šteje v loškem okraju že 34 članov. Dolga vrsta stanovskih zadev, je prišla na vrsto pri tajniškem poročilu g. Kosce iz Škofje Loke. O blaginji je govorila Anica Terpišova iz Poljan, potem pa je podal šolski nadzornik g. Kržišnik nekaj teletnih informacij. Sledilo je poročilo predsednika g. Debeljaka o ekspoziciji prosvetnega ministra Dobrovoja Stošoviča, ki jih je imel v narodni skupščini in senatu, in o finančnem zakonu, kolikor zadeva uradniški stan. Učiteljsko je sprejelo poslovnik za društvene zbornice in blaginjski pravilnik ter se izreklo za upravno dekoncentracijo učiteljskega banovinarja. Kot delovna sta bila izvoljena g. Debeljak in Korenčan. Zenska vprašanja v okviru JUU bo vodila gđ. Pipanova s Trate. Za »Roditeljski list« se zbor ni ogled. Izražena je bila želja naj bi se knjige Mladinske Maticе tiskale že ob zaključku šolskega leta.

Najboljše Lutz peči

Jugolutz, Ljubljana VII.

*** Smrt zaslužnega sokolskega organizatorja.** V Beogradu je umrl Momčilo E. Branovački, šef oddelka državne hipotekarne banke ter član izvršnega odbora uprave Sokolske zveze. Srečno je preстал težjo operacijo, a nastopile so komplikacije in zaslužni sokolski organizator je legel v preani grob Momčila Branovački se je rodil leta 1892 kot potomce stare ugledne beograjske rodbine. Njegov oče je bil sanitarni polkovnik, mati pa hči nekdanjega ministra Nikole Hristića. Že kot dijak se je uvrstil med najpomembnejše Sokole v Beogradu in ima velike zasluže za organizacijo Sokolstva v nekdanji Srbiji, kakor tudi za zvezo jugoslovenskih Sokolov. Pri sokolskem društvu Beograd-matica je bil tajnik in tudi član uprave sokolske župe, ko je na postal l. 1930 Beograd sedež Sokolske zveze, je postal Branovački član njenega izvršnega odbora. Opravljal je tudi važna in odgovorna dela blaginjske Sokolske zveze. Zaslužnega Sokola Branovačkega so pokonali v Beogradu v ponedeljek ob 11. dopoldne.

Ce nas še niste posetili v naših novih prostorih, storite to čim prej; ogledate si nove francoske preje za bluze. Kongresni trg poleg kina Matica. — Toni Jager, Ljubljana.

*** Nov rudnik na Kopaoniku.** Rudnik Belo Brdo pri vasi Blaževu na Kopaoniku je začel te dni obratovati. V dveh letih so dovršili vse raziskave ter uredili vse tehnične naprave. Ta rudnik spada med one stare rudnike, ki so last angleškega društva, katero eksploatira tudi znani rudnik Trepča. Iz rudnika Belo Brdo bodo spravljali surovo rudo z žično železnico do postaje Leposavič na železniški progi Raška—Kosovska Mitrovica, od tam pa v rudnik Trepča, kjer jo bodo toplili v rudniku, ki je zdaj zaposlenih mnogo delavcev, ki pa prebivajo v okoliških naselbinah, ker so kolonija za rudarje šele začeli graditi.

*** Novo razbojništvo blizu horskih rudnikov.** Zločinska razbojnika Jorgovan Mihajlovič in Pavle Dokij še več mesecev vnevirajo okoli horskih rudnikov in že dvakrat sta se priključila v rudniško naselbino. V začetku marca letos sta ubila rudniškega nadzornika Kozaka, nekaj tednov pozneje pa sta ponoči vdrla v hišo nekakega uradnika rudniške uprave ter iz nje odnesla bogat plen. Krvi takrat nista prevelila. Zdad pa sta blizu rudarskega naselja ubila kmeta Ilića in njegovo ženo. Mrtvemu kmetu sta na glavo povesila golilo za mleko, na njo pa pribila listek, na katerega eta se podpisala. Na glavi obeh razbojnikov je razpisano že 160.000 din od ntranjega ministrstva in od rudniške uprave.

Pri lenivosti črevesja, črevesnem katarju, obolenju danke, odstrani naravna Franz-Josefova grenčica zapoko dolnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da uporaba Franz-Josefove vode odlično regulira funkcije črevesja.
Org. reg. S. br. 15.485/35.

*** Malarija v okolici Karlovca.** Ze nekaj let se močno širi v okolici Karlovca malarija. Mestni fizikat v Karlovcu ima o širjenju bolezni statistične podatke. Pred dvema letoma je imel fizikat v svoji evidenci samo okrog 100 primerov, letos pa jih je še pred nastopom prave sezone registriral že blizu 140, kar pomeni, da bo do konca leta število malaričnih bolnikov še zelo močno naraslo. Vzrok širjenja malarije so močvirja v Korani in Mostarju, kjer so ogromne zalege komarjev.

*** Spet v lom v spiljski romarski cerkvi.** Marijino cerkev v Splitu, ki je daleč na okrog znana pod imenom cerkev »Gospo od zdravlja«, so spet obiskali vlomilci. To cerkev obiskujejo množično romarji, ki so darovali za sliko glavnega oltarja, že mnogo zlatnine, srebrnine in draguljev. Mnogo teh dragocenosti je na varnem v zakladnici samostana. Na sliki in na raznih kipih pa je še vedno toliko zlatnine in drugega kamenja, da se vzbujajo pohlepne nepoštenjakov. V zadnjih letih so se v tej cerkvi vlomilci že večkrat udeleževali. Največji vlom je bil konec junija leta 1934 in so vlomilci, ki je odnesel vse zlato čudodelne slike, kmalu zalotili ter obsodili najprej na 5, pozneje pa na 10 let robije. Tokrat pa so vlomilci po površni cenitvi odnesli dragocenosti v vrednosti preko 70.000 din. Nekaj zlatnine so našli še razmetane v cerkvi, nekaj zlatih in srebrnih verig pa v neki spiljski ulici. To so menda vlomilci izgnali na begu. Spretno so odprli glavna cerkvena vrata in vidi se, da so bili zelo veržirani v vlomilskih poslih. Delali so v rokavicah, znali pa so razlikovati tudi pristne dragocenosti od neprištnih. Za vlomilce še vedno ni sledu. Poleg zlatnine in srebrnine so odnesli tudi dragocen prstan, ki je bil sam vreden okrog 12.000 din.

*** O najmlajših starih očetih se v zadnjem času dosti piše po listih.** Iz raznih evropskih držav so jih že ovekovečili in tako seveda tudi mi ne smemo zaostati. Nekoga zelo mladega starega očeta so nedavno odkrili nekje v Splitu, zdaj pa prihaja na vrsto Južna Srbija. Baje je najmlajši stari oče v naši državi, ki pa se lahko meri tudi z mladimi stariimi očeti drugod po Evropi, knez Blagoje Bugarčić, ki živi blizu Tetova. Stari oče je postal te dni ko še ni dopolnil 36. leta starosti. Po starem običaju južno-srbskega kmečkoga prebivalstva se je poročil zelo mlad in ko še ni bil star 18 let, je dobil hčer. Ta hči se je lani poročila in te dni je rodila sina.

*** Prvi izlet na zračni progi Dubrovnik—Sarajevo—Zagreb.** Redni promet na zračni progi Dubrovnik—Sarajevo—Zagreb—Beograd je bil odprt letos prvič 15. t. m. z novimi trimotornimi letali Aeroputa, ki so bili nabavljeni v Ameriki. Prvi let na progi Dubrovnik—Sarajevo pa je že v soboto proti večeru izvršil naš znani šef-pilot Striževski. Na letalu je razvijevano zaslavo, katero so mu v Los Angelesu poklonili naši izselenci, navdušeni nad napredkom naše aviacije. Prvi poletniki na novi zračni progi so bili člani komisije za pregled terena.

Povsod le

Lutz peči

Jugolutz, Ljubljana VII.

*** Trjednevni izlet s posebnim vlakom od 27.—29. VI. 1937 v Trst — Gorico — Benetke.** Cena vožnje s kolektivnim potnim listom v Trst din 120.—, v Gorico din 135.—, v Benetke din 185.—. Vožni red je sestavljen tako, da imajo Gornje in Štajerski zvezo na svoj vlak pri odhodu in pri povratku. Informacije in prospekte v biletarnicah »Putnik« in v izletni pisarni »Okorn«.

Iz Ljubljane

Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek, 17. t. m. izlet v Gornji grad, k Sv. Frančišku in v Nazarje. Avtobus 40 Din. Zgledati se je treba v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do srede ob 4. popoldne. Odhod s Kongresnega trga točno ob osmih zjutraj.

Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, nabi na članski sestanki, ki bo v sredo 16. t. m. ob 20. v društveni sobi v Kazini. Doga dneva se sprejemajo tudi prijave za udeležbo na glavni skupščini udruženja, ki bo 20. t. m. v Sarajevu. Na dnevnem redu sestanka je razprava o programu in predlogih za to skupščino.

Upraviteljstvo drž. konservatorija ponovno opozarja publiko, da bo orgelska produkcija v sredo 16. t. m. ob 18. in četrli v Hubadovi dvorani. Nastopijo najboljši gojenci g. mons. Premrla ter g. prof. Tomca. Na sporedu so najprezentativnejši komponisti orgelske glasbene literature. Tiskani programi, ki veljajo kot vstopnica, so na razpolago v Matici; knjigarni po 3 Din.

U— Oblike in klobuke kemično čisti barva, pisira in lika tovarna Jos. Reich. 2

Vedno dobre slike s

u— O starodavni hiši v Gradaški ul. 10. smo poročali, da je prišla v druge roke. Opozarjajo nas, da to še ni gotovo, ker so Tenentejev sorodniki vložili tožbo in je tako odločitev v rokah sodišča.

Če si na solcu: nič masti; marveč dobri TSCHAMBA PII Gregerija Gregorič d.s.o.s. Ljubljana, Prešernova 5.

u— Kres na ljubljanskem Gradu v nedeljo 20. t. m. bo vabil na veselico Rdečega križa vse dobrosrčne ljudi, ki hočejo podpreti plemenito delo človekoljubne organizacije. Za splošno zabavo je najbolje preskrbljeno: vojaška godba (24 moži), godba poštarjev, harmonikarji g. profesorja Rangajca, ještvine in pijače prvovrsne. Za Din 2 vstopnine dosti zabave.

U— Neumestna novotarija je zadnja odredba uprave električne cestne železnice, da se vozovi, prihajajoči iz St. Vida, uslavljajo koncem Gradišča. Na tem ostrem ovinku se šestokrat srečavajo kar po štirje vozovi in nekakrat se pripelje, da se mora že premikajoči se voz nenadoma ustaviti in zavoziti nazaj, kar povzroči upravičeno nejevoljo, vsi pa tudi nemal strah in trepet vozečih se potnikov. Silno mučen prizor se nam je mudil zadnje nedelje po devetih zvečer, ko je kar od obeh strani privozilo po dvoje voz, ki so se motovili na tem tesnem prostoru in pred seboj samo en tir. Oba vozata sta kar nenkrat morala ritenski. Zelo priporočljivo bi tedaj bilo, da se ta nevarna odredba izpremeni, oziroma opusti, preden bi sledila kaka občutna in neizogibna škoda ali celo nesreča.

Avtovizlet: Enodnevnii izlet v Trst in popoldne na kopanje v Grado ter ogled Ogleda samo 155 Din. Prijave do petka na Izletno pisarno M. OKORN, Ljubljana, hotel Slon.

U— Igriška ulica za dramskim gledališčem v Gradišču bo še letos dobila poleg štirih modernih štirinadstropnih posolpi, ki so se zgradila v zadnjih letih iz nizkih, zaplankanih in vsem mogočim vrham služehih kolib, še novo stanovanjsko hišo s štirimi nadstropji ob desnem koncu. Tam, kjer se ulica izteka na Borštnikov trg poleg Usenikov gostilne, gradi stavbno podjetje Batelino Vili iz Rožne doline gosp. Egidiju Šušteršiču, soboslikarju iz Simon Gregoričeve ulice, veliko zgradbo, ki bo brezovno lična vrstnica osrednjim velikim stavbam. Skazo bo tej ulici na desni strani delalo edino poleg stoječe gospodarske poslopje na parceli lastnice gospe Lazarjeve. V tej ulici so začeli ta teden polagati nove plinske cevi.

U— Dvodnevni izlet s posebnim vlakom na Oplesno od 27. — 28. t. m. priredi »Putnik«. Ljubljana. Informacije v biletarnicah »Putnik«.

Iz Celja

U— Tragična smrt kolesarja. Na cesti blizu Rogatca je v nedeljo okrog 15. neki avtomobil povozil neznanega kolesarja. Kolesarju je počila lobanja, zlomil pa si je tudi levo ključnico. Neznanca so prepeljali šele večerji dopoldne z vlakom v Celje in s kolodvora z reševalnim avtomobilom v bolnišnico, kjer je kmalu podlegel poškodbam. Identitete ponesrečenca se niso mogli ugotoviti.

U— Iz bolniške službe Na predlog banke uprave je ministrtvo za socialno politiko in narodno zdravje po službeni potrebi premostilo upravno uradnico go. Alenko Perkovo soprogo sekundarja javne bolnišnice v Celju, iz bolnišnice za duševne bolne v Novem Celju v splošno državno bolnišnico v Ljubljano.

PRIMARIJ DR. RAIŠP PETER ZOPET ORDINIRA

u— **Avtomobilsko nesrečo**, ki se je zgodila 7. t. m. v Motniku, ni zakrivil zastopnik radenske vode g. I. Domiter, kakor so poročali drugi listi, marveč g. Jože Sorlanec. Toliko v vednost, da ne bo napačnega tolačenja.

u— **Dve žrtvi napadalec.** V nedeljo je v Pečovju pri Storaž nekaj moški napadel 45-letno ženo cinkarniškega delavca Terziju Strnadovo z Lipa pri Teharju in jo sunil po stopnicah. Strnadovi je pri padcu

počila lobanja, žena pa se je tudi močno poškodovala po plečih. Istega dne je živčno bolni posestnik in invalid Srebra na Lačni gori pri Oplotnici napadel svojo 44-letno ženo Alojzijo ter jo težko poškodoval po glavi, kolku in desni roki. Poškodovanki se zdravita v celjski bolnišnici.

u— **Kino Union**, Danes ob 16.15, 18.30 in 20.30 opereta »Španska kriz« z Imperio Argentino in tednik.

KINO METROPOL, prinaša danes ob 16.15, 18.15 in 20.30 »POROČNO POTOVANJE S POFUSTOM«.

Iz Maribora

u— Neurja ogražajo kmetovalca Slovenskih goric. V juniju so Slovenske gorice doživle že dvakrat tobo, ki je vsakokrat obiskala druge krajevne žrte. Spremljalo jo je vedno zelo divjajoče vetrovje, ki je lomilo drevesa, trgalo strehe itd., z vrtom nešeno deževje pa je zabilo v zemljo na izpostavljenih krajih žito, travo in seno. Mnogi vinogradi kažejo posledice tobe in vjherja. Zaskrbljeni vinogradniki zato škropijo trlo že drugič, nekateri celo tretjič. Tudi itak mnogo pod srednje obiljajboji sadonosniki so prizadeli, vihar je strosil precej sadja, polomil veje, toča je ranila listje in sadje. V dolinah pa je na mnogih krajih, posebno v pesniški dolini, narasla voda in povodni stržekje žalbe reglajo žalostni konec poblatnemu in odplavljenemu senu!

u— **Drava spredja parcele.** Letošnje deževno vreme je povzročilo nenavadno narasčanje Drave, ki je na desnem bregu svoje struge v bližini Konegovega otoka spoodjala in odnesla precejšnje del parcel g. Erla. Vreča in Slamica. Parcele so se ob Dravinj strugi zožile za približno 50 metrov in trpijo ti posestniki precejšnjo

KINO

TEL. 21-24

MATICA

Veliko zgodovinsko delo iz življenja galantnega kralja, osvajača in ljubljencica žena...

AVGUST MOČNI
Michael Bohnen, Lil Dagover in drugi

TEL. 27-30

SLOGA

Velenepeti film

LJUJDE V ROVU

Gradnja tunela pod reko Hudson

Katastrofa in požar v podvodnem tunelu.

Dodatek: Domača kulturni film: S kakajom po savskih brzicah in Cerkniskem jezeru.

TEL. 22-21

UNION

Marta Eggerth v velikem glasbenem filmu

ČAROBNI ZVOKI

Kronanje v Londonu — Tehnikolor film

v naravnih barvah.

Najnovejši žurnali: Poroka vojvode

Windsrvenega lita, itd.

Predstave danes ob 19.15 in 21.15 ur!

Škoda. Ker je tu voda najbolj droča, bo treba misliti na čimprejšnjo regulacijo struge, ker obstoja sicer nevarnost, da bo droča Drava še naprej opravljala svoje razdiralno delo.

Knjiga o Groharju

Nedavno je v založbi »Ivan Grohar« izšel izvod plesa Antona Podbevška izšla knjiga »Ivan Grohar, tragedija slovenskega umetnika. Delo, ki je opremljeno z množico uspeh, tudi večbarvni reprodukcij in faksimiliranih dokumentov, je prvo delo te vrste v naši literaturi in zasluži vsjo pozornost čitačevega občinstva. O tem, kako je prišel na misel, da zasnuje monografijo o enem najpomembnejših predstavnikov naše likovne umetnosti in naše duhovne tvornosti vobče, in o tem, kako se godi pristeljju, ki skuša po vesti iztrgati kos naše domače zgodovine tem in pozabi, nam pripoveduje avtor:

Za Groharjevo življenje sem se začel zanimati po njegovi smrti l. 1911. in sem si ga kmalu postavil za edinstven primer, koliko ima umetnik pri nas Slovenceh pričakovati od svojega naroda. Moja predstava o Groharju je bil sprva seveda precej instinktivno zasnovana, ker nisem imel zanjo niti od daleč tistih stvarnih podatkov, ki sem jih izsledil, ko sem se preselil v Ljubljano. Tu sem se seznanil z nekaterimi dobriimi Groharjevimi prijatelji, izmed katerih omenjam predvsem Jakopita in Vesela, ki sta mi vedela toliko povedati o Groharju, da je vzniknila v meni misel, da o priliki obdelam Groharjevo življenje. Ta misel je postala naravnost imperativna, ko sem izvedel, kako se potvarjajo nekatera dejstva iz Groharjevega življenja, deloma iz nepoučenosti, deloma hote, da bi se prikriji pravi krivci Groharjeve tragedije.

Največje težave mi je delalo zbiranje gradiva. Pri nas ni namreč skoraj nikogar, ki bi se zanimal za to ali ono osebnost, ko še živi. Nekaj povsem samo ob sebi razumljivega je, da je pri nas znanstveni biograf, ki se po navadi pozno loti dela, v največjih stiskah: kako naj prikaže človeško dušo, ko pa nam manjkajo celo najbolj preprosti življenjski podatki? Zato se pri nas še dolgo ne bosta mogli razviti ne literarni portretist, kakor je n. pr. pri Nemcih Emil Ludwig, in ne romanopisec, kakor je n. pr. René Benjamin. Avtor »Grodovitega življenja Honoréja Balzaca«, ki se po mojem mnenju veljaviti šele potem, ko je znanstveni biograf opravil svoje delo. Da bi se našel v eni in isti osebi znanstveni biograf in literarni portretist ali pa romanopisec, je pa za naše slovenske razmere izključeno. Ni ga namreč pri nas političnega pisatelja, ki bi si upal privoščiti ta luksus, da bi delal dolga leta na enem samem delu.

Gradivo sem sistematično zbiral več let. Največ vzbuduje mi je dal Fran Vesel, ki je bil eden tistih redkih Groharjevih prijateljev, ki je skrbno hranil vse, kar je bilo količkaj v zvezi z njim. Lahko si mislite, kakšno veselje sem občutil, ko mi je dal na razpolago debel fascikel o Groharju s ssmimi raritetami, ki bi bile sicer najbrž za vselej izgubljene, če jih ne bi bil hranil on. Veselov fascikel o Groharju obsega velik del zgodovine Slovenskega umetniškega društva, ki se je sprva tako zelo zavzelo za Groharja, da mu je posvetilo

Vremenska poročila

Dozdevno vreme v juniju po stoletnem koledarju

T. 15. Vid	soparno, kraj. nevihta
P. krajec ob 20.3	krajevne nevihte
S. 16. Jošt, op.	nevihtno razpoloženje
Č. 17. Adolf, šk.	krajevne nevihte
P. 18. Efrein	vlačnotoplo, sončno
S. 19. Julijana	vlačnotoplo, sončno
N. 20. Silverij	oblačno, ponekod dež
P. 21. Alojzij	deževno
T. 22. Ahacij	oblačno in deževno
S. 23. Agripina	pooblačeno, kraj. dež
Ščip ob 23.59	sončneje, ponekod dež
C. 24. Janez Kr.	lepo, sončno
P. 25. Viljem	lepo, sončno
S. 26. Vigilij	lepo, sončno
N. 27. Ladislav	lepo, sončno
P. 28. Vidovdan	lepo, sončno
T. 29. Peter in Pavel	lepo, sončno

Kaj so Francozi storili za nas

Prijatelj našega lista, ki pa ne želi biti imenovan, nam je poslal daljšo razpravo v srbohrvaščini: »Sta su Francozi učinili za stvaranje Jugoslavije«, iz katere posnemamo za naše čitatele nekaj zanimivih ugotovitev, ki so zaradi neposrednosti doživljaja našega prijatelja še posebno vredne objave. Opozorilo našega prijatelja se nam zdi v sedanjem položaju potrebno in aktualno.

Še vedno je mnogo ljudi, ki jim niso znane zasluge francoskega naroda za ustvarjenje Jugoslavije. Poskušal bom to osvetliti, da dokazem veličino francoskih zaslug. Napisati pa želim predvsem to, kar sem sam videl, občutil in slišal od ljudi, ki so živeli v Franciji v letih svetovne vojne. V ta namen se mi zdi potrebno, opozoriti najprej na čudovito podobnost med nami in Francozi v pogledu čustvovanja in mišljenja. Naši interesi se nikjer ne križajo, temveč nas samo spajajo. Francoski ideal civilizacije je enak našemu in ta skupni ideal svobode in časti zaradi katerega smo oboji pripravljivi tudi na smrt, obenem pa ideal lepote in radosti, miru, ljubezni, dobrote in človeškega sočustvanja. Francija je od nekada spremljala s simpatijami našo borbo za svobodo in nas občofovala. Naših odnošev ni v preteklosti motil noben oblak. Ne želim tu obnavljati zgodovine, kakor se tudi ne želim spuščati v analizo čudovitih življenj ljubezni in občudovanja, na katere naletamo pri vseh Francozih, ki so kdaj pisali o nas. Spisali bi lahko ogromne knjige o vsem

onem, kar je bilo v slavo našega naroda napisano v Franciji. Samo zaradi primera spomnjam na slavnega francoskega pesnika Lamartina, ki je že pred 105 leti z zapužanjem in navdušenjem pisal o veri v osvobodjenje vseh Jugoslovenov. Bil je prvi Francoz, ki je z zanosom prerokoval naše uedinjenje.

Toda Francija nam ni izkazovala svojega prijateljstva samo z besedo. V svetovni vojni je naš narod posebno v Srbiji doživel vse krivice usode in spoznal vsemogoč bridkosti. V dneh te bridke preizkušnje je plemenita Francija čutila vse drhljaje našega bolnega srca in nas obslala z ogromnimi dobrotami, o katerih bomo zapustili našim potomcem nesmrtni spomin. Zato mislim, da se naša mladina mora vzgajati v ljubezni napram temu plemenitemu narodu. Ne smemo biti zadovoljni s tem, da ga ljubijo samo tisti, ki so sami okušali njegove dobrote, temveč tudi oni, ki bodo prišli za nami.

Prvi, ki so pri nas v svetovni vojni vzbudili ljubezen do Francije so bili francoski zdravniki v dobi onih strašnih epidemij leta 1915, ko je Srbija pregnela zavojevalca preko meja in so Avstrijci na begu pokrili zemljo s trupli. Bolnišnice so bile tedaj prenapolnjene, število naših zdravnikov, ki so se postavili epidemijam po robu, pa se je skrčilo na polovico.

Tedaj je naša vlada zaprosila zavezniške za pomoč. Francoski vojni minister je vprašal vojaške zdravnike, kateri izmed njih hočejo v Srbiji negovati srbske voja-

ke, ki so oboleli za tifusom. Odločiti so se morali takoj, ker so naši zaprosili za brzajavni odgovor. 3400 zdravnikov se je javilo takoj! Toda to ni bila edina pomoč francoskega naroda.

Prišla je še albanska Golgota. Naši vojaki so bili popolnoma onemogli, izčrpani in skoro brez orožja. Sestradini, izmučeni brez ognja v očeh so bili podoba živih mrtvecev. Le tu in tam si slišal iz njih ust z muko izgovorjeno besedo: »Kruha, kruha!... Sredi tega strašnega položaja, ko je vsemu narodu grozila strašna smrt od lakote, je spet prišla rešitev iz Francije, ki nam je poslala cele tovore kruha.

Toda srbska vojska ni mogla ostati v Skadru. Zaradi avstrijskih podmornic, ki so napadale transporte živeža, je postajalo njeno vzdrževanje bolj in bolj težko. Treba je bilo vso armado spraviti na ugodnejša tla. In spet se moramo francoski mornarici zahvaliti za plemenito gesto. V dobrih dveh mesecih so francoske ladje prepelele na Krf okoli 150 tisoč ljudi, ki so imeli s seboj 7000 volov in 37.000 konj.

Rezultat vztrajnih naporov francoskih vojaških sanitetnih misij, ki jim tudi na Krfu ni zmanjkalo dela, je bil sijajen: iz gomile živih mrtvecev je vzrasla kot bi se je dotaknila čarobna palica, krepka vojska, nanovo oblečena in oborožena ter željna zmage. Odposlana je bila na solunsko fronto, kjer so jo že čakali njeni francoski pri telji Francija, ki je doprinesla za nas že velike žrtve in ki je sama kravela iz svoje rane je izkrcala svoje naboiše čete v Solunu.

5. novembra 1918, nekoliko tednov po proboju solunske fronte, je predsednik francoskega parlamenta Paul Déchanel ob

navdušenju vse zbornice pozdravil uresničeno jugoslovenskega sna: »Sri so v Beogradu; z njimi je vsa Francija. Napad na Srbijo je izval vojno. Srbijo je doletel prvi udarec, kakor da jih v toku stoletij ni pretpela dovolj... Ponosni smo, da smo bili poleg teh herojev za časa njih izgnanstva. Niti za hip niso podvomili vase. Danes je Francija zmagovita, Srbija svobodna.«

In kdo naj opiše vse, kar je Francija storila za naše dijake. Francija ni rešila samo naše vojske, rešila je tudi našo mladino. Okoli 4000 naše dece je poslala v francoske srednje in strokovne šole in nad 1000 naših dijakov in dijakinj je sprejela na svoje univerze. Med njimi je bilo tudi nekaj Hrvatov in Slovencev, ki se jim je posrečilo rešiti se izpod avstrijskega jarma. Francija jih je sprejela iz ljubezni, saj v svoji požrtvovalnosti ni poznala razlik med Srbi, Hrvat, in Slovenci. V vseh francoskih šolah se je tedaj v ljubezni in spoštovanju govorilo o našem narodu, o njegovi hrabrosti, o njegovi veliki ljubezni za svobodo, in pravico, o njegovih trpljenjih, triumfih in nadah. Bila je to veličastna apoteza našega imena. Francozi so nam lahko zgled, kako je treba vzgajati mladino v ljubezni do zaveznikov. Radi boljše ilustracije naj navedem tu vsaj en izmed več tisoč pism, ki so jih francoski šolarji poslali tedaj našim šolarikom:

Mali Francozi in Francozinja, učenci in učenke šole v Saint Didier d'Aoste, 26. marca 1915.

Dragi mali srbski prijatelji! Naša učiteljica nam je pravkar pripovedovala junško in bolešno zgodbo vaše zemlje. Hoteli smo uporabiti to priliko, ko smo vsi mali Francozi naših let spo-

znali Srbe in Srbijo, da vam sporočimo svojo ljubezen in svojo občudovanje.

Kakor vi smo tudi mi mali učenci, ki imajo svojega očeta in svojega starejšega brata na fronti; kakor vi, vemo tudi mi, da branijo oni nas in vase; verujemo v končno zmago, ki bo osvobodila naša tla in vaši domovini vrnila vaše brate iz Bosne in Hercegovine, nam pa naše iz Alzacije in Lorene.

Slišali smo in ponavljali imena iz vaše zgodovine, kraljevica Marka in drugih junakov in na svojih zvezkih smo narisali lepo srbsko zastavo, spodaj pa skrbno izpisali: *Zivela Srbija!*

Nič manj gan

bl Grohar sprejet vanjo. Uradnik mi je poznam, da ne sme dati te informacije brez upravnikovega dovoljenja. Stopil sem k njemu v upanju, da mi ne bo odrekal te ljubeznivosti. Toda kako zelo sem se zmotil! »To je naša uradna tajnost!« mi je odgovoril. »Če se želite kapricirati, da morate imeti podatke, vložite prošnjo in jo kolokujte 123 Din.« »In kdaj prejmem odgovor?« »Mogoče takoj, mogoče tudi čez več mesecev!« Po takem odgovoru mi ni preostajalo drugega, kot da sem stopil k sanitnemu referentu dr. Mayerju, ki mi je čez četrte ure postregel z informacijo.

Zanimivo je bilo zame iskanje raznih aktov v arhivu bivšega kranjskega deželnega zbora. Tam se našel neznane Groharjeve prošnje od l. 1892, ko se je vrnil domov od vojakov in je vložil svojo prvo prošnjo na kranjski deželni odbor za podporo na bivši štajerski deželni risarski šoli v Gradcu, pa do l. 1911, ko se je po nasvetu kranjskega deželnega odbora obrnil tudi na ministrstvo za uk in bogocastje na Dunaju za podporo za študijsko potovanje po Italiji. Izmed teh prošenj sem bil najbolj vesel njegove prve, ki vsebuje kratek Groharjev življenjski opis, iz katerega je razvidno, da se je Grohar do takrat šolal edino pri Bradaški v Kranju eno leto in pri Milančiču v Zagrebu eno zimo.

Istočasno, ko sem iskal v arhivu akte o Groharju, sem se zanimal tudi za akte o nekaterih Groharjevih sodobnikih. V fasciklih iz raznih let sem jih sicer našel navedene po njihovem predmetu, ko pa sem jih hotel dobiti v roke, se je izkazalo, da so bili po vrsti pobrani in da niso bili vpisani v seznam izposojenih aktov. Kdo je to delo izločevanja nekaterih aktov opravljal, bi bilo res zanimivo dognati. Ko sem po-

zmeje iskal razne akte pri sodišču v Ljubljani in še pri drugih sodiščih, sem napravil približno ista odkritja. S pomočjo prijateljev in znancev, kakor n. pr. vladnega svetnika v p. dr. Vidica iz Kamnika, ki mi je nudil vpogled v Groharjevo, Govekarjevo in Zarnikovo korespondenco, se mi je posrečilo nakupiti toliko gradiva o Groharju in njegovem času, da sem bil nekakrat v zadregi zaradi njegove porabe. Kljub raznim oviram — ne morete si misliti, koliko dela so mi dale neštete podrobnosti, ki jih pri branju niti ne opazite ne — sem mogel že za veliko noč l. 1935. predložiti rokopis Jakobčiču v kontrolo.

Če bi upošteval mnenja raznih vplivnih ljudi, bi bila biografija precej drugače napisana. To se pravi, da bi izpadle vse temne strani iz Groharjevega življenja. Ko so me nagovarjali k temu početju, češ, da je to v mojem lastnem interesu, sem se nehoti spomnil Levstikovih verzov:

Vse, kar se po kranjski deželi godi, molčimo!
Naj v prsih nam bridko srce krvavi, molčimo!
Ko staro ošabnost in puhil ves red, z molčanjem pohlevnim utrdimo spet, molčimo!
Najbolj boli nekatere zgodba o Groharjevem grobu. Še mrtvemu umetniku niso namreč privoščili miru, temveč so l. 1921. prekopali njegov grob in položili na njegove razmetane kosti krsto s truplom nekoga reveža, umrlega za delirium tremens.

In vendar bi nam ljubljanska mestna občina kaj lahko ohranila Groharjev grob, ker niti ne bi tega naredila večini Občnemu razpustu Slov. umetniškega društva l. 1907. je namreč prišla v dar 50 (petdeset) Groharjevih slik, ki so bile umetniku deloma ukradene!

Gospodarstvo

Važni sklepi ravnateljstva Suzorja

Posojilo 2 milijonov Din za gradnjo mrtvaške veže v Ljubljani

Ravnateljstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu (Suzorja) je imelo 4. in 5. t. m. svojo redno sejo pod predsedstvom predsednika g. Marka Bauerja. Na dnevnem redu je bilo predvsem vprašanje potrebnih sprememb v statutih osrednjega urada v zvezi z uvedbo zavarovanja za primer onemoglosti, starosti in smrti, ki se bo po nedavni uredbi pričelo izvajati 1. septembra t. l. Namesto glavne skupščine je ravnateljstvo sprejelo potrebne spremembe v statutih po predlogu uprave, pa tudi spremembe glede finančnega poslovanja in razpolaganja z imovino te nove panoge zavarovanja.

Podpredsednik delavske skupine v ravnateljstvu je v imenu svobodnega razrednega delavskega pokreta podal izjavo, v kateri je med drugim poudarjal, da je z uredbo o uvedbi nove panoge zavarovanja izvršeno šele ono, kar bi se moralo po zakonu o zavarovanju delavcev izvršiti že 1. julija 1925. Delavstvo smatra za potrebno, da se sedaj izpolni zakon, da se zniža starostna meja za pridobitev pravice do starostne rente in da se uvede postopno povečanje rente po letih članstva. Nadalje je izrazil zahtevo, da se čim prej izda uredba o uvedbi pokojninskega zavarovanja nameščenim v vsaj državi in da se rednim potom dovolj osrednjemu uradu in njegovim organom uvedba dopolnilnega bolniškega zavarovanja.

Ravnateljstvo je sklenilo, da se pospeši delo glede higienske zaščite delavstva v podjetjih in glede postritve tozadnevne kontrole. Prav v ta namen naj se pri večjih okrožnih uradih postavi poseben zdravnik, pri osrednjem uradu pa se ustanovi poseben odtok za higijsno dela, ki bo skupaj z zdravniški okrožnih uradov vrši pregledde podjetij glede zboljšanja ureditev in preprečevanja nezgod. Končno se ustanovi posebna posvetovalna komisija, v kateri bodo poleg predstavnikov osrednjega urada sodelovali tudi predstavniki ministrstva, osrednje inspekcije dela, centralnega higijskega zavoda in drugi strokovnjaki. Komisija bo stavila predloge glede sprememb in dopolnitev pravil-

nika o tehničnih in higijskih zaščitnih ukrepih v podjetjih. V bodoče se bodo tudi strožje izvajale določbe zakona o zavarovanju delavcev o posebnem prispevku za podjetja, ki so posebno škodljiva za zdravje ali pa za skupine takih podjetij. Če se bo to na podlagi statistik ali zdravniških mnenj ugotovilo, se bodo izvajali predpisi o plačevanju posebnega prispevka od strani delodajalcev.

Ravnateljstvo je nadalje sklenilo, da se predloži ministrstvu za socialno politiko predlog glede povišanja nezgodnega prispevka za lastnike kmetijskih strojev, in sicer v zvezi s spremembo tabele nevarnosti. Po zaslišanju poročila o stanju imovine osrednjega urada je ravnateljstvo sklenilo, da se podeli hipotekarno posojilo 2 milijona din ministrstvu za socialno politiko za gradnjo higijskega zavoda v Nišu in hipotekarno posojilo 2 milijonov din ljubljanski mestni občini za gradnjo mrtvaške veže. Poseben načelni sklep se nanaša na izvedbo investicijskega programa osrednjega urada za prihodnjih pet let. Vsi krajevni organi (okrožni uradi) so pozvani, da predložijo osrednjemu uradu svoje dejanske potrebe z navedbo finančnih možnosti za stroške, ki bi bili povzročeni zaradi novih investicij.

Ravnateljstvo je tudi razpravljalo o raznih personalnih vprašanjih in je med drugim imenovalo za ravnatelja zdravstvenega oddelka dr. Nikolo Mrvoša do sedanjega načelnika tega oddelka.

Važen je tudi zaključek poročenih uslužbenk. V bodoče se poročene žene ne bodo več sprejemale v službo pri osrednjem uradu, niti pri okrožnih uradih, da se na ta način poveča možnost zaposlitve družinskih očetov. Za uslužbenke, ki bodo v bodoče še sprejete v službo delavskega zavarovanja, pa velja, da jim preneha služba, čim se poroče, namesto pokojnine pa bodo dobile odpravnino; obdržale pa bodo pravico do ponovnega sprejema v službo in do ponovne pridobitve pravice do pokojnine, če bi pozneje postale vdove in bi ostale brez sredstev za preživljanje. Ta sklep bo dobil veljavnost po odobritvi ministrstva.

Okrožni odbori obrtniških združenj v likvidaciji

Lani meseca septembra so bile, kakor znano, razrešene uprave vseh štirih okrožnih odborov obrtniških združenj v Ljubljani, Mariboru, Celju in Novem mestu, nakar so bili imenovani komisariati. Za nedeljo pa so ti komisariati sklicali občne zbornice teh okrožnih odborov, ki so deloma burno potekali.

Kakor je znano, so bili okrožni odbori obrtniških združenj ustanovljeni na podlagi obrtnega zakona in uredbe o organizaciji in ustanavljanju obrtniških združenj, ki je stopila v veljavo v decembru 1932. V skladu s to uredbo je Zbornica za TOI imenovala širše in ožje uprave teh okrožnih odborov s funkcijami dobo treh let. Prvi občni zbori obrtnih združenj pa se niso mogli sklicati, ker se je reorganizacija obrtniških združenj po novem obrtnem zakonu le počasi razvijala in je zadrževala pravilno izvolitev delegatov za občne zbornice okrožnih odborov. Lani, ko je bilo delo reorganizacije obrtniških združenj v glavnem končano in so se vršile priprave za sklicanje prvih občnih zborov, pa je prišel razpust Zbornice za TOI, nakar so se vršile volitve v zbornico, kar je stvar ponovno zavlekle. Ko pa je funkcijna doba od zbornice imenovanih uprav potekala, je banka uprava razrešila uprave okrožnih odborov, ki so jih do novega leta vodili tajniki, nakar so bili imenovani komisariati za nalogo, da sklicajo občne zbornice. Včeraj so se vršili občni zbori vseh štirih okrožnih odborov, ki so pokazali, da obrtniki odklanjajo vmešavanje v stanoske zadeve. — Ljubljanski in novomeški okrožni odbor sta sklenila likvidacijo, ker tuji vplivi onemogočajo redno in pravilno delovanje teh sicer potrebnih vrhovnih obrtniških strokovnih organizacij, celjski okrožni odbor pa je odločitev o likvidaciji prepustil novi izvoljeni upravi.

Občni zbor ljubljanskega okrožnega odbora
Ljubljanski okrožni odbor je imel svoj občni zbor v dvorani hotela Metropol. Navzočih je bilo 138 delegatov, ki so zastopali 68 prislilnih obrtniških združenj. Vodil ga je član komisarijata g. Battelino iz Ljub-

ljane, ki je podal tudi svoje poročilo. Ko je prišel na dnevi red računski zaključek, so se pričeli oglašati delegati, naj računski zaključek odobri oni, ki so vodili okrožni odbor, češ da delegati zanj ne morejo prevzeti odgovornosti. Še pred volitvami nove uprave je bil stavljen predlog, da se sklene likvidacija okrožnega odbora. Poročila, ki so jih podali komisariji na občnem zboru delegatov niso mogla zadovoljiti in iz nezpoložena proti načinu, kako se tretirajo stanoska vprašanja obrtniškega združenja, se upravlja obrtniške stanoske reprezentance, je občni zbor s 120 glasovi proti 15 glasovom (tri glasovnice so prazne) sklenil razpust. Tako bo žal prenehala delovati važna obrtniška ustanova, ki jo je prikladal v življenje novi obrtni zakon, da posreduje med zbornico in združenji.

Občni zbori okrožnih odborov v Mariboru, Celju in Novem mestu

Občni zbor okrožnega odbora obrtniških združenj v Mariboru, kjer so včlanjena prisilna združenja s področja mariborskega okrožnega sodišča, se je vršil pri »Orluc in ga je vodil od banske uprave postavljeni komisar g. Vinko Lašič. Zbora se je udeležilo 70 delegatov, ki so zastopali 44 združenj. Na vsem področju mariborskega okrožnega odbora je 47 združenj, v katerih je včlanjenih 5040 samostojnih obrtnikov. Postavljene so bile štiri kandidatne liste, od katerih so bile priznane: lista g. Novaka, pujska lista g. Vilijama Albrehta in lista g. Kovačiča. Lista g. Novaka in pujska lista sta bili skoro identični. Za Novakovo listo je bilo oddanih 35 glasov, za pujsko 21, za Kovačičevo listo pa komaj 13 glasov. Tako so bili v ožjo upravo izvoljeni gg.: Fran Novak, brivski mojster, kot predsednik, Miho Vahter kot podpredsednik, kot odborniki pa: Jernej Fiedler, mesar, Eman Ilch, slaščičar, Alojz Munda, mizar, Franc Kumer, ključavničar, Franc Reicher, krojač in Anton Krajač, čevljar.

Občni zbor celjskega okrožnega odbora se je vršil v dvorani Obrtnega doma v Celju. Izmed 40 obrtniških združenj s področja tega okrožnega odbora je bilo na skup-

ščini zastopanih 38 združenj in sicer po 89 delegatih. Zborovanje je vodil od banske uprave imenovani komisar g. Lečnik. Občni zbor je bil zelo živahen in mestoma tudi prur burn. Po krajši debati so bila sprejeta poročila tajnika in blagajnika. Za volitev predsednika in podpredsednika sta bili postavljeni dve listi, in sicer lista g. Stojana Holobarja, silkarskega mojstra v Celju, in lista g. Antona Jagra, čevljarkega mojstra v Celju. Za listo g. Holobarja je bilo oddanih 39 glasov, za drugo listo pa le 18 glasov. Za predsednika je bil torej izvoljen g. Stojan Holobar in za podpredsednika g. Anton Jager. Nato so bili sporazumno izvoljeni v ožjo upravo gg. Franc Zohar, Matija Eših, Miha Vrenko, Maks Oberžan, Matevž Zadravec, Ivan Vozlič in Marica Lovasičeva, vsi iz Celja. Proračun za leto 1936. izkazuje 37.500 Din dohodkov. Določena je bila članska doklada v višini letnih 10 Din za vsakega pri združenju včlanjenega obrtnika. Iznešena je bila zahteva, da se imenuje samostojna mojstrska izpitna komisija pri okrožnem odboru v Celju, kjer naj bi se kandidati neposredno

prijavljali in plačali takse, ki bi se uporabljale za pospeševanje obrti. Debata se je vršila tudi o tem, ali naj se glede na razmere, ki vladajo, sklene likvidacija okrožnega odbora. Sklenjeno je bilo, da bo o tem sklepala nova izvoljena uprava, ki naj ugotovi, ali so dane garancije, da bo okrožni odbor lahko uspešno delal v korist obrtnišva.

Tudi v Novem mestu se je vršil občni zbor tamošnjega okrožnega odbora, ki ga je vodil komisar Franc Pelko. Kakor na ljubljanskem občnem zboru so tudi na občnem zboru novomeškega okrožnega odbora sklenili likvidacijo iz enakih razlogov, ki so bili za likvidacijo merodajni na občnem zboru ljubljanskega okrožnega odbora.

Včeraj se je vršila v Ljubljani občna obrtnega odtoka Zbornice za TOI, kjer so med drugim razpravljali o vprašanju okrožnih odborov, zlasti glede na sklepe o likvidaciji. Obrtni odtok zbornice je sklenil, da se s to zadevo ne bo pečal in stvar prepusti banski upravi, ki je tudi pri razpustu uprav okrožnih odborov in pri imenovanju komisarijev šla preko zbornice.

Zahteve vinogradnikov

O priliki letošnjega IX. vinarskega kongresa v Slovenski Bistrici (o čemer je že poročalo ponedeljsko Jutro) je bila sprejeta naslednja resolucija, v kateri se zrcalijo težnje naših vinogradnikov:

- 1) Pri kmetijskih zbornicah dravske banovine naj se ustanovi avtonomni odtok za vinarstvo, v Mariboru pa naj bo vzpostavljena ekspoziturna kmetijska zbornica.
- 2) Zakon o vinu se naj najstrožje izvaja.
- 3) Doseže pa naj se ukine zadnjega odstavka člena 23. pravilnika k omenjenemu zakonu, ker je v protislovju e § 7. zakona o vinu.
- 4) Uredba o sanaciji vinogradništva naj se čimprej uvede in točno izvaja.
- 5) Carina na modro galico, žveplo in druga obrambna sredstva proti boleznim in škodljivcem vinske trte naj se ukine.
- 6) Odločno zahtevamo ukinitve trošarine na vino.
- 7) Pri vseh trgovskih poznanjih se mora gledati na to, da se doseže čim večje ugodnosti za izvoz naših kvalitetnih vin in namiznega grozdja, zlasti v pogledu zmanjšanja carin, prevoznih tarif in plačilnih modalitet. K sklepanju takih pogodb naj se pritegne vinarski strokovnjaki. Dobljeni kontingenti naj se dodelijo prvenstveno za kvalitivna vina iz dravske banovine.
- 8) Za vino, ki se bo izvažalo, naj se znižajo tudi pri nas železniške tarife.
- 9) Posveti naj se vsestransko

pozornost strokovnemu pouku vinogradnikov. Posebno naj se prireajo primerni tečajji po vseh vinorodnih krajih, za okraj Ljutomer pa naj se po možnosti usnuje vinarska šola s primernim objektom.

- 10) V krajih dravske banovine, kjer se iskajo potreba in je zadosten interes vinogradnikov, naj se vsestransko podpira ustanavljanje združenj kleti, ki so potrebne za tipizacijo in standardizacijo naših vin.
- 11) Zahtevamo strogo poslovanje proti zakonim treničarjem, ki oddajajo po večini manjvreden material.
- 12) Zahtevamo kontrolo vseh privatnih trsnic. Vsem treničarjem, ki predpisani pogoje ne izpolnjujejo naj se koncesija odvzame.
- 13) Banovinske kmetijske ustanove naj oddajo privatnim koncesioniranim treničarjem selekcije vrne cepiče, v kolikor je to mogoče.
- 14) Zopet se naj dovoli prost prevoz trsnega materiala po železnici.
- 15) Strogo naj se prepreči vsako krošniranje s kakršnikoli trenim materialom.
- 16) Uvede naj se priznanje matičnih vinogradov za dobitvanje cepičev.
- 17) Kr. banko upravo naprosmo, da da Vinarskemu društvu na razpolago statistično o potrebi cepljen za obnovo vinogradov za bodoča leta v posameznih okrajih.
- 18) V plujskem okraju naj se ustanovi trsničarjenjak za oddajo materiala vinogradnikom in trsničarjem po znižani ceni.
- 19) Zahtevamo, da se za okraj Maribor desni breg, v zvezi v prelet potreba ustanovitve banovinske trsnice, ker se ne ve, kaj bo z obeljočjo banovinsko trnico v Pekrah.

Velik uspeh ljubljanskega velesejma

Letošnji XVII. pomladni velesejem je zaključen z velikim uspehom. Vozil je našo zavest, da v nas ne bo zamrlo stremljenje po napredku in izboljšanju življenjskih pogojev in da ne bo zamrlo ljubezen do dela in ustvarjanja. Razsežni velesejmski razstavniki prostor letos žal ni mogel sprejeti vseh prijavljenih trdk, ker je velesejmska uprava oddala vse svoje prostore 671 razstavljalcem. Oj skupnega števila razstavljalcev je bilo 143 inozemcev, kar potrjuje mednarodni značaj prireditve. Inozemski razstavljalci so zastopali 13 držav.

Obisk velesejma je bil spričo ugodnega vremena zelo velik in se čeni številjo posetnikov na 94.000; od tega je bilo 19% kupcev in resnih interesentov. Izredno močno sta bili na velesejmu zastopani avtomobilska in kovinska industrija poleg pohištvene in živilske. Zaseden je bil tudi ves razpoložljiv odprt prostor sejmišča. V kupčijem pogledu je bila bilanca povoljna. Največ kupčijskih sklepov in zabeleženih resnih interesentov beležijo naslednje skupine: pohištvo in stanovanjska oprema, mala obrt, kovinska industrija, avtomobilski motorni kolosa in kolosa, keramika, žima, hladilne naprave, stavbni material, kozmetika ter kemična in živilska industrija.

Med inozemskimi obiskovalci je bilo največ iz Italije in Avstrije. Ostali inozem-

ski posetniki pa so bili iz Anglije, Grčije, Rumunije, Nemčije, Bolgarije, Madžarske, Češkoslovaške, Švice, Francije in Poljske. Pomembna so bila skupinska potovanja v avtokarih iz Italije in Avstrije.

Letošnjemu velesejmu so bile še priključene tri zanimive specialne razstave: izbirna lovška razstava, razstava »Vzorno stanovanje« z modno revijo in razstava društva »Zivalce«. Največ interesentov sta izven dravske banovine dala Zagreb in Beograd. Mnogo posetnikov je bilo tudi iz dunajske, vardarske, moravske in zetske banovine.

Za jesejski velesejem je oddan že sedaj velik del razstavnega prostora in je najavljen tudi obisk posebnega vlaka trgovcev iz Bolgarije z okrog 500 udeležencev.

Jesejski velesejem, ki mu bo dajala glavno obeljezo novinarska razstava, bo v času od 1. do 12. septembra 1937.

Gospodarske vesti

— Stanje aktivnih kliringov. V plačilnem prometu z Nemčijo se je sldo naših terjatev v zadnjem taktu le neistovno zmanjšal od 24.90 na 24.75 milijona mark. V starem kliringu z Italijo je saldo naših terjatev ostal nespremenjen na višini 47,0 milijona hr. v novem kliringu pa se je naš dolg za malenkost zmanjšal od 27,1 na 26,8 milijona hr. V kliringu s Poljsko se je saldo naših terjatev ponovno dvignil od

BODI ZDRAV!

OSTANI ZDRAV!

Eden najvažnejših glavnih pogojev je: imetje v redu svoje prebavne organe, svojo kri, ledvice in jetra!

Že stari narodi so vedeli, da imajo mnoge bolezniz vzrok v nezadostni prebavi snovi. Kjer se nič ne dela na tem, da se te škodljive snovi in zastanki, ki se stalno nabirajo in zastajajo v telesu, odpravijo, tam so neizbežne motnje v zdravju vsega telesa.

Redna prebava je ključ do Vašega zdravja.

Izoginite se pravočasno in začnite s kuro Krušen soli. Krušen sol se dobi v lekarnah. Originalna steklenica, ki zadošča za tri (3) mesece, stane samo Din 45.— mala steklenica Din 27.—

Oglas reg. S. br. 29.613.33

2,8 na 3,4 milijona Din, saldo naših kliringov tečajev v Turčiji pa se je le še malo povečal od 3,3 na 3,4 milijona Din.

— Zvišanje diskonta v Franciji od 4 na 6%. Francoska banka je nepričakovano zvišala svojo diskontno mero od 4 na 6%. Obrestno mero za predjume na vrednostne papirje od 5 na 7% in obrestno mero za 20-dnevne predjume od 4 na 6%. Zadnje povišanje je bilo 28. januarja t. l., ko je banka zvišala diskont od 2 na 4%.

Borze

14. junija

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski silingji trgovali po 8,24, angleški funti pa po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih silingjih po 8.2250, v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 34. Nemški kliringski čeki so se ponovno dvignili in stanejo v Ljubljani 12,62, v Beogradu 12,6125 in v Zagrebu 12,60 odn. za konec junija, julija in avgusta 12,48.

Na zagrebškem učinknem tržišču je vojna škoda pri mlačni tendenci notirala 407,50 — 400 (v Beogradu je bil promet po 408). Tudi v ostalih vrednotah ni bilo zaključkov.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2394,41 — 2409,01, Berlin 1743,03 — 175,91, Bruselj 734,45 — 739,51, Curih 996,45 — 1003,52, London 214,46 — 216,52, New York 4321 — 4357,31, Pariz 193,31 — 194,75, Praga 151,83 — 152,94, Trst 228,44 — 231,53.

Curih, Beograd 10, Pariz 19,4250, London 21,5475, New York 436,75, Bruselj 73,70, Milan 33,0250, Amsterdam 240,15, Berlin 173, Dunaj 81,40, Stockholm 111,10, Oslo 108,2750, København 96,20, Praga 15,24, Varšava 82,90, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

Effekti

Zagreb, Državne vrednote; Vojna škoda 407,50 — 409, 4% agrarne 52,50 bl, 4% severne agrarne 51,50 — 52, 6% begluske 76,75 bl, 6% dalm. agrarne (srednji komandi) 73 bl, 7% invest. 88 den., 7% stabiliz. 86,50 bl, 7% Blair 86 bl, 8% Blair 96 bl, delnice: Trboveljska 250 — 265, Sečeraona Osijek 190 bl, Osiječka ljevaonica 180 — 190, Dubrovačka 380 den., Oceana 250 den., Jadranska 375 den., Danica 50 bl.

Beograd, Vojna škoda 408 — 408,50 (408), 4% agrarne 52,50 den. (52,50), 4% severne agrarne 52 den., 6% begluske 76,50 — 76,75 (76,75), 6% dalm. agrarne 74,50 — 74,75 (74,25), 7% invest. 88,50 den., 7% stabiliz. — (87,50), 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blair 86 — 86,25 (86,25), 8% Blair 95 den. (95,25 — 95,50), Narodna banka 7150 den., PAB 198 — 199 (198,50 — 200).

Blagovna tržišča

ZITO

Novosadska blagovna borza (14. t. m.) Tendence nespremenjene. Pšenica; baška, eremska in slavonka 164 — 166, baška, potiska 170 — 172, Oves; baški, sremski, slavon. 101 — 103, Ječmen; baški in sremski 64 kg 120 — 122,50, Riz; baška 144 — 146, Koruza; baška in sremska 92 — 93, banatska 90 — 91, Moka; baška in banatska 200c in »ogz« 235 — 265, »2« 235 — 245, »3« 215 — 225, »6« 185 — 195 »7« 155 — 165, »8« 112,50 — 117,50. Otrbi; baški, banatski 88 — 94.

100 LET OSKOTIRNE ŽELEZNICE

Ozkotirnice ostanejo izvrstno dopolnilo normalnih železnic

Letos poteče 100 let, kar je stekla prva ozkotirna železnica. Kakor prva normalnotirna proga Stockton-Darlington, ki je bila otvorna 1825, je bila tudi prva ozkotirna zgrajena na Angleškem. Prav za prav je prva ozkotirna železnica stekla že nekoliko poprej — namreč 1832, ali takrat je bila še zgolj privratnega značaja. Po njej so vozili z nekega visoko ležečega kamnoloma skale do pristanišča ob morju in sicer na ta način, da so voziki po strmi progi sami tekli v dolino in so se na njih peljali tudi konji, ki so potlej prazne vozčke vlekli navkreber. Ker je bil svet po katerem je morala teči proga zelo vegast, so zmanjšali tračnice zelo blizu skupaj, tako da je bilo med njimi samo 597 mm razstaja, namesto 1435 mm kakor pri normalnotirnih progah. Leta 1936 je dobila ta železnica — imenovani jo so »Festinože« — lokomotive in sicer zaradi velikih vzponov že prvi gorski tip in mestu kamenja je poslej vozila tudi ljudi in drugo robjo, tako da je v nekaj letih odpadel nanjo vzlic ozkemu tiru že dober del vsega železniškega prometa na Angleškem.

znajo samo ozki kolosek. Med vojno je zgradila Anglija velike odseke ozkotirnih prog v Mezopotamiji na teritoriju današnjega kraljevstva Iraka in sicer kot nekakšno dopolnilo za bagdasko železnico, katere gradnjo je vojna prekinila. V nekdanjih nemških kolonijah so se gradile samo ozkotirnice deloma s metriskim kolosekom, deloma pa samo 60 cm široke. Transverzalna afriška proga Kap-Kairo je bila zamišljena v skoraj vsej svoji dolžini kot ozkotirnica.

Na Kitajskem, v Siamu, v francoskih kolonijah: Alžirju, Tunisu, Indokini, dalje v Egiptu ter v skoraj vseh državah Amerike najdemo ozkotirne železnice najrazličnejših kolosekov. Čile, Peru, Bolivija in Argentina imajo speljane ozkotirnice čez Ande in Brazilija naslanjajo nanje skoraj vse svoj promet.

Normalnotirna železnica se je iz Anglije prav naglo razširila po ostalih evropskih državah, dočim ozki kolosek dolgo ni mogel prav prodrati. V tridesetih letih so sicer zgradili nekaj ozkotirnic v Belgiji in Franciji ali potlej je nastal zastoj vse do početka osemdesetih let, ko so ozkotirnice pridobile nekoliko na veljavi v Nemčiji in Franciji toda samo tam, kjer je bil promet za normalnotirne proge prešibek. Nemčija je dobila prvo ozkotirno progo v Porenju, kasneje pa obsežno, smotno izpeljano omrežje zlasti na Sakslem in v Prusiji. Ta omrežja, pri katerih varira kolosek med 60, 75 in 100 cm še danes obstojajo. Bivša Avstrija, ki si je zgradila prvo ozkotirno železnico s kolosekom 110 cm med Budjovci in Lincem, je kasneje uporabljala samo še kolosek 76 cm na vsem svojem 3700 km dolgem ozkotirnem omrežju. Od tega omrežja so pripadle naši državi bosanske železnice v dolžini preko 1000 km, ki jih je naša država še naprej razpletala in jih tudi zdaj še izpolnjuje.

Zanimivo je, da se ozkotirnice na Angleškem nikoli niso mogle prav razmahniti, čeprav so tamkaj nastale. Ugodna tla pa ga gostota prometa je bila že spetokaj bolj naklonjena širšemu normalnemu tiru. Tembolj pa so se ozkotirne železnice razširile v angleških kolonijah. Samo britska Indija ima okroglo 25.000 km ozkotirnih železnic, Južna Afrika pa preko 13.000 km. Južnoafriške ozkotirnice imajo kolosek 1067 mm, ki se prav po njih (po kapskem mestu) imenuje tudi kapski kolosek. Na teh ozkotirnicah pa teko prav tako kakor pri nas ekspresni z jedrinih, spalnimi in salonskimi vagoni in brzine vlakov znašajo mestoma do 90 km na uro. Avstralijska ima 18.000 km ozkotirnih železnic deloma celo za najtežji promet.

Morda utegne biti že znano, da pozna Japonska izključno le ozkotirne železnice s kolosekom 1067 mm, toda samo doma in okoli, dočim gradi na svojem teritoriju v Aziji izključno le normalnotirne proge. Tudi holandske kolonije Java, Sumatra itd. po-

zajo samo ozki kolosek. Med vojno je zgradila Anglija velike odseke ozkotirnih prog v Mezopotamiji na teritoriju današnjega kraljevstva Iraka in sicer kot nekakšno dopolnilo za bagdasko železnico, katere gradnjo je vojna prekinila. V nekdanjih nemških kolonijah so se gradile samo ozkotirnice deloma s metriskim kolosekom, deloma pa samo 60 cm široke. Transverzalna afriška proga Kap-Kairo je bila zamišljena v skoraj vsej svoji dolžini kot ozkotirnica.

Na Kitajskem, v Siamu, v francoskih kolonijah: Alžirju, Tunisu, Indokini, dalje v Egiptu ter v skoraj vseh državah Amerike najdemo ozkotirne železnice najrazličnejših kolosekov. Čile, Peru, Bolivija in Argentina imajo speljane ozkotirnice čez Ande in Brazilija naslanjajo nanje skoraj vse svoj promet.

Normalnotirna železnica se je iz Anglije prav naglo razširila po ostalih evropskih državah, dočim ozki kolosek dolgo ni mogel prav prodrati. V tridesetih letih so sicer zgradili nekaj ozkotirnic v Belgiji in Franciji ali potlej je nastal zastoj vse do početka osemdesetih let, ko so ozkotirnice pridobile nekoliko na veljavi v Nemčiji in Franciji toda samo tam, kjer je bil promet za normalnotirne proge prešibek. Nemčija je dobila prvo ozkotirno progo v Porenju, kasneje pa obsežno, smotno izpeljano omrežje zlasti na Sakslem in v Prusiji. Ta omrežja, pri katerih varira kolosek med 60, 75 in 100 cm še danes obstojajo. Bivša Avstrija, ki si je zgradila prvo ozkotirno železnico s kolosekom 110 cm med Budjovci in Lincem, je kasneje uporabljala samo še kolosek 76 cm na vsem svojem 3700 km dolgem ozkotirnem omrežju. Od tega omrežja so pripadle naši državi bosanske železnice v dolžini preko 1000 km, ki jih je naša država še naprej razpletala in jih tudi zdaj še izpolnjuje.

S tem, da so se bosanske železnice spojile z ozkotirnicami bivše Srbije, je počasi nastalo največje rzevno, enotno upravljano ozkotirno železniško omrežje v Evropi, ki bo v kratkem času doseglo 2000 km celotne dolžine. Naše ozkotirnice še zdaj slu-

ž

Konec 'rdečega Napoleona'

Obsodbe in usmrtitve zaradi vohunstva in veleizdaje v Rusiji

Kakor je »Jutro« že v nedeljo poročalo, so v Moskvi obsodili na smrt in usmrtili maršala rdeče vojske Tuhačevskega in sedem drugih generalov. Vojaško sodišče je obtožence najprej degradiralo, nato pa so jih ustrelili.

Maršal Tuhačevski, ki je bil obsojen na smrt, degradiran in justifikiran v Moskvi

Že tisti dan, ko sta bila obsojena Buharin in Radek na osem let ječe, se je izven Rusije razvedelo, da so maršala Tuhačevskega odstavili kot namestnika komisarja za vojno. Njegov položaj je bil hudo omajan, ker so odkrili, da je maršal imel zveze z bivšim ruskim vojaškim atašejem v Londonu, generalom Putno. Putna pa je bil že v procesu proti Buharinu in Radeku kompromitiran. Dokazali so mu, da je bil privrženec Trockega. Ker je med Tuhačevskim in Putno posredoval častnik Smutni, je Stalin domneval, da ima v rokah dovolj dokazov proti Tuhačevskemu. Jagoda, bivši šef GPU je po svoji aretaciji Tuhačevskega še bolj očiromil. Očividno se

mu je to posrečilo v tolikšni meri, da je moskovska vlada zadržala doma Tuhačevskega, že ko se je Litvinov odpravil h kronanskim svečanostim v London. Prvotno je imel potovati tja z rusko delegacijo maršal Tuhačevski. Toda v zadnjem trenutku so ga premestili v Kufbišev. Pa dec, ki ga je s tem doživel prvi ruski vojaški veljak za vojni komisarjem, je že tedaj obetal senzacijo.

Kmalu se je pokazalo, da se bodo epitelke proti Tuhačevskemu nadaljevale. Nato so se v inozemstvu razširile vesti, da je Tuhačevski pobegnil. Toda Rusija ima očividno izvrstno organizirano vohunstvo. Mreža opazovalcev je premagala bivašega maršala rdeče vojske sile. Tuhačevski je prišel pred vojaško sodišče, od katerega je bil obsojen na smrt.

Najsi bo kakorkoli, res ali ne res, da je Tuhačevski izdal Rusijo sovražnikom, nihče ne taj, da si je Tuhačevski pridobil ogromne zasluge za rusko vojsko. Sistem odskakovanja s padali za sovražnikovim hrptom, ki je zbudil v vojaških krogih veliko pozornost, je njegova ideja. Kakor mnogo drugih zaslužnih častnikov rdeče vojske, je bil tudi Tuhačevski plemenitaš iz carske vojske. Kot poročnik se stopil v rusko armado, se udeležil svetovne vojne, prišel v nemško ujetništvo, iz katerega je skušal petkrat pobegniti. Nazadnje se mu je to posrečilo. Pribežal je domov ravno v vrtnec revolucije. Takoj se je pridružil novemu režimu. Na vseh frontah se je boril na strani rdečih proti belim, porazil je po vrsti vojske admirala Kolčaka, generala Vrangla in Denikina. Njegovi uspehi so zbudili pozornost tedanjega komisarja za vojno, Leva Trockega. On je prvi odkril vojaški genij Tuhačevskega ter ga

povzdignil ob splošnem pomanjkanju bolanih častnikov med najvišje vojaške odličničke rdeče vojske. Jedva pet in dvajset let star je Tuhačevski postal armadni poveljnik. Njegovo udejstvovanje v rusko-poljski vojni mu je pridobilo sloves in ime 'rdečega Napoleona'. Ena in trideset let starega so ga pozvali v najvišji vojni svet rdeče vojske. L. 1930. je postal namestnik vojnega ministra. V tem položaju je reorganiziral rusko vojsko ter jo spravil tako daleč, da so jo občudovali na evropskem zapadu.

S tem človekom, ki si je pridobil neopredne zasluge za sedanjí režim v Rusiji, je zaigral Stalin kruto igro. Postavil ga je pred vrhovno vojni sodišče, v katerem sta sedela poleg drugih veljakov tudi maršala Budjenij in Blücher. Sodišče pod vodstvom tožilca Uriha, znanega že iz prejšnjih procesov proti Stalinovim nasprotnikom, je obsodilo Tuhačevskega na smrt z ustrelitvijo. On in njegovi tovariši Jakir, Uborevič, Eydemana, Kork, Putna in še dva druga so bili justifikirani. Obtožnica je vsem očitala veleizdajo zaradi vohunstva v prid neke tuje države (Nemčije). Obtoženci so, kakor v vseh dosedanjih sličnih procesih v Rusiji, priznali svojo krivdo.

Ko se je v Rusiji razvedelo, da so Tuhačevski in tovariši usmrčeni, je zavladala potlačena in vznemirjena. Saj so vsi obtoženci zavzemali odlične položaje. Tuhačevski je bil več let namestnik vojnega ministra, Jakir je bil poveljnik vojaškega okrožja v Kijevu, Uborevič pa vojaškega okrožja v Minsku. Eydemana je bil šef letalske organizacije Osoviavhim, ki šteje 14 milijonov članov, Kork je bil prej gar-

Od zgoraj navzdol: general Kork, Eydemana in Putna

Zgoraj general Jakir, spodaj Uborevič

mizijski poveljnik v Moskvi, v zadnjem času pa šef vojaške šole v Kremlju. Putna je bil do nedavno ruski vojaški delegat v Londonu, ostala dva obsojenca sta general Feldman, ki je deloval v oboroževalni komisiji in Primakov, ki je dodeljen generalnemu štabu.

Tuhačevski se je še leto v polovici januarja udeležil vojaške parade v Moskvi. Aretiran je bil v polovici maja. Uboreviča so prijeli 8. junija, Eydemana 31. maja, Primakova so aretirali že v začetku februarja, Putna pa pred osmimi meseci. Po razglasitvi obsodbe v Moskvi so razširili vesti, da spada proces proti Tuhačevskemu in tovarišem v kompleks Stalinovega 'čiščenja'. Akcijo je vodil na Stalinovo povelje notranji komisar Ježov, ki je postopal zelo energično in brezobzirno. V Rusiji povdarjajo, da pomeni ta proces z vsem, kar mu je sledilo, očiščenje administrativne in konsolidacijo vojske. V inozemstvu pa sodijo drugače. Ni mogoče prikriti, da niso bile za obsodbo Tuhačevskega in drugih generalov mero, daje koristi Rusije, pač pa politične koristi diktatorja Stalina.

Nov proces v zvezi s Staviskim

Ob priliki novega procesa, ki se bo sukal okrog draguljev sleparja Stawiskega, so odkrili, da je Tissier, bivši ravnatelj bayonske zastavljalnice ki so ga kot enega glavnih sodelavcev Stawiskega obsodili na večletno robijo, na svoj račun sleparil in kradel. Za hrptom svojega gospodarja in vzornika si je nakradel imetje, ki ga cenijo na 5.2 milijona frankov. V Parizu pričakujejo novega procesa, ki bo prinesel po vsej priliki še druga presenečenja na dan.

Medeni tedni pod Dobračem

Vojvoda Windsorski s soprogo v parku Časkega gradu na Koroškem

Neguš proti rimski vladi

Spor zaradi delnic francosko-abesinske železniške družbe

V Parizu bodo imeli v kratkem zanimiv proces, pri čemer bodo morali odločiti, kdo je sedaj gospodar Abesinije.

Bivši abesinski cesar je hotel prodati za 80 milijonov frankov svojih delnic francosko-abesinske železniške družbe. Te akcije so izročili svojočasno neguš Menelik kot protivrednost za koncesije železniški družbi in so se glasile na abesinsko vlado.

Halle Selasie pa jih ni mogel prodati, ker je italijanska vlada v Parizu kot sedežu te železniške družbe vložila protest, češ da bivši cesar ne predstavlja več abesinske vlade in da pripadajo akcije sedanjí vladi, namreč italijanski, ki ima dejansko odločilno moč v Abesiniji. Bivši cesar

se sklicuje po drugi strani na to, da mora francosko-abesinska družba priznavati kot zakonito abesinsko vlado tisto, ki jo priznava tudi francoska država, in francoska država italijanske okupacije Abesinije še ni priznala.

Halle Selasie je pooblastil nekatere pariške odvetnike, da bodo zastopali njegove koristi, tako da pride ves juristični aparat do besede. Francosko sodišče bo torej moralo odločiti o vprašanju, katerega rešitvi se je francoska vlada doslej vedno izogibala, o vprašanju, kdo je zakoniti gospodar Etiopije. Iz tega razloga je umljivo, da pričakujejo tako juristični, kakor politični krogi in vsa javnost z zanimanjem, kakšen bo izid tega procesa.

V vrtincu strasti

Umor nezveste ljubice po „Opoju ene noči“

Na Dunaju je bila prošle dni zaključena obravnava proti italijanskemu trgovcu Domenicu Perottiju, ki je, kakor smo že pred časom pisali v našem listu, ustrelil ženo dunajskega advokata, Lili Goldreichovo, na ulici.

Perotti je doma iz Salerna. Star je 57 let, po poklicu trgovec z južnim sadjem in zelenjavo. Doma ima osem sinov. Eden je bančni ravnatelj, drugi živinozdravnik, tretji advokat, najmlajši je še v deški dobi. Perotti je do predlani dobavljaval živila za italijansko vojsko v Abesiniji, potem se je začel ozirati po novih evropskih tržiščih. Imel je 300.000 lir obratne glavnice. Kupčija mu je cvetela, kazalo je, da se bo njegovo premoženje kmalu lepo povečalo.

Proti koncu abesinske vojne je potovala žena dunajskega advokata Lili Goldreichova v Rim. Perotti se je z njo seznanil in ga je takoj privezala nase. Jela sta si dopisovati in ko so nekoga dne njegovi sinovi odkrili, da korespondira z očetom tuja ženska, je nastal v družini prepri in škandal. Perotti se ni dosti zmedel za posledice: pobral je doma ves denar, s katerim je razpolagal in se odpeljal na Dunaj.

Tukaj se je začela za Perottija drama, ki se je letos končala s tragedijo. Lili Goldreichova je bila razvajena ženska, a je imela dober nos in kadar je vohala pri Perottiju denar, mu ga je znala izvabiti. Perotti jo je vodil v bare, na smučarske izlete, kupoval ji je nakit. Naposled je zaradi teh izdatkov popolnoma obubožal. Tedaj mu je Goldreichova obrnila hrbet. Sestanki so postajali čedalje bolj redki in Perotti, obupan in razočaran od vsega, si je letos v februarju kupil samokres. Prosil je Goldreichovo za sestanek. Lili je najprej odbila, potem mu je ugodila ter šla z njim v kino k predstavi »Opoj ene noči«. Ko je bila predstava pri kraju, sta odšla iz kina. Perotti ji je očital hladnost. Tedaj mu je Goldreichova zabrusila v obraz: »Če ne boš dal miru, te ovedim policiji!« Te besede so vrgle starega moža iz ravnotežja. Potegnil je revolver in ustrelil nezvesto ljubico, ki ga je oropala vsega premoženja.

Zarad tega dejanja je prišel Perotti pred sodišče. Obsodili so ga zaradi umora na deset let ječe. Kazen mu je bila nizko odmerjena z ozirom na razburjeno stanje, v katerem je storil zločin.

Še en princ vzame meščanko za ženo

Ljubavni roman prodajalke Weilandove

Ljubezenske idile v krogu vladarskih rodbin se v naših dneh množijo na presenetljiv način. Po ljubezenskih porokah švedskih princov z dekleti iz nižjih slojev, po zgodbi vojvode Windsorskega in po poroki holandske prestolonaslednice Julijane s princem Bernhardom Lippe-Biesterfeldskim, ki je napredoval od trgovskega namեսčenca do moža bodoče holandske kraljice, se je, in spet na Holandskem, zgodila poroka podobne vrste. Princesa Julijana je dobila svakinjo v podobi male berlinske meščanske hčere Herthe Weilandove.

Hertha Weilandova se je namreč poročila s princem Ernestom Leopoldom Lippe-Biesterfeldskim, bratom princa Bernharda. eWeilandova izvira iz spodobne berlinske meščanske družine. Nje oče je bil nadzorstveni svetnik pri nekem industrijskem koncernu, njena sestra Johana je nastopala še pred štirimi leti v nekem kabaretu. Bila je žena znanega dirigenta Georga Nettelmana in se je pozneje ločila od njega.

Hertha Weilandova šteje danes 29 let in je obiskala berlinsko šolo za umetnostno obrt. Tam se je učila knjigovozništva. S princem Ernestom Leopoldom se je seznanila pred letom dni, a nikomur nista povedala, da se nameravata poročiti. O go-

spodnji Weilandovi pravijo, da je bila vedno skromna in tiha in da se ni nikoli brigala za družabno vrvenje.

ANEKDOTA

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je znan v vsej deželi zavojilo svoje naklonjenosti do ptic. Nekoga dne ga je obiskal neki znanec v Downingstreetu in se je čudil, kako brezskrbno so letali kosi in drozgi na desko odprtega okna v ministrovi sobi. »Da«, se je zasmejal Chamberlain, ki se ga je tedaj kot finančnega ministra vse bala, »ptice imajo več zaupanja do mene nego ljudje. Vedo pač, da so edine, ki jih ne skubim.«

VSAK DAN ENA

»To je pa že prenemumno! Namesto denarja sem vzela s seboj polnjino perot.« (aBüres)

Maršal Blücher

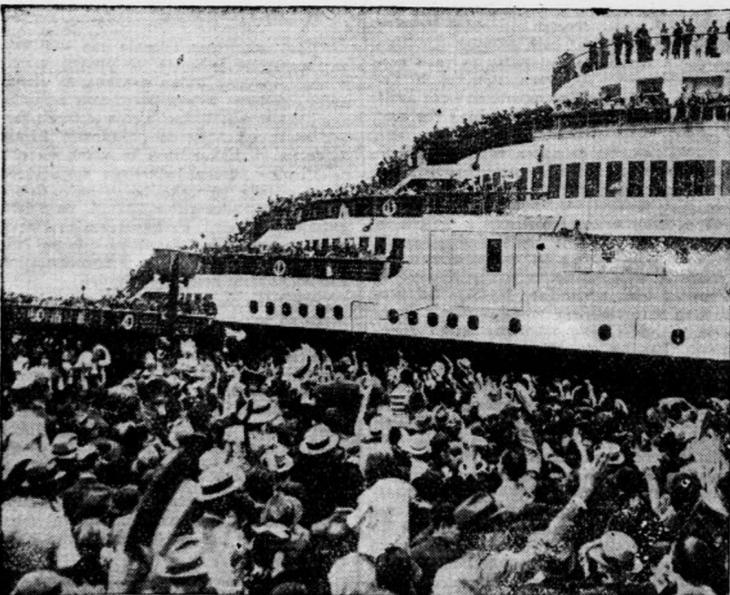
Maršal Budjonij na konju

Radenska
prirodna mineralna voda

Sreče, ledvice, živce, (nervozno, razburjenost, prenapete in slabe živce), ženske, kataralne in nervozne motnje (beli cvet, neobčutljivost i. sl.) prehodna doba žen in moških (klimakterij, jetra, želodec, kamne, spolne slabosti in motnje (splošne kakor tudi nervozne), sklerozno, notranje žleze (sladkorno bolezen, ghit i. t. d.) zdravi z dobrim uspehom

RADENSKO ZDRAVILNO KOPALISČE
(pri Mariboru).
Zahtevajte prospekt!
Direkten vagon iz Ljubljane do samega kopališča.

Amerika vre v Evropo

Svetovna razstava v Parizu privablja obiskovalce iz vseh delov sveta. Tudi Američani se vozijo v velikem številu tja. Na sliki: Odhod prekomornika »Normandica« iz njujorskega pristanišča

Kulturni pregled

Spomenica varaždinske gimnazije 1636-1936

V Varaždinu, ki je dal slovenskemu svetu Vatroslava Jagića, so imeli lani veliko kulturno slavnost: 300letnico tamonjane gimnazije. Prijetno mesto ob Dravi je bilo v prejšnjih stoletjih pomembno središče tedanje aristokratske družbe, zato je došlo že l. 1636 svojo gimnazijo. V spomin na tristoletnico tega zavoda, na katerem so se solali tudi štajerski Slovenci (uredništvo obžaluje, da obljubljenega prispevka o tem ni prejelo), je izšla »Spomenica varaždinske gimnazije 1636 — 1936«. Lepo opremljeno, 220 strani besedila in 20 strani ilustriranih prilog obsegajočo knjigo velikega kvarta formata je uredil prof. Krešimir Filič in z izvirnimi lesorezi opremlil prof. Vlad. Kralj-Medjimurac.

Zbornik je dragocen spomin ne samo udeležencem proslave, marveč tudi vsem bivšim dijakom tega starega in slavnega učnega zavoda, kakor je obenem lep in trajen kulturni dokument o Varaždinu. Izmed prispevkov omenjamo poleg uvodnega članka sedanjega ravnatelja Josipa Kraljevića zgoščen pregled varaždinske zgodovine iz peresa Krešimira Filiča, zelo zanimive in toplotno spisane spomine na dijaška leta v Varaždinu ob koncu prejšnjega stoletja, ki jih je pisal Stjepan Parmačević, Kr. Filiča obsežno in podrobno »Povjest varaždinske gimnazije (več kakor obeta naslov: opis varaždinske kulture zgodovine teh treh stoletij), Fr. Galinec »Reminiscencije Jurja Habeldija iz prošlosti Varaždina« in Luke Goluba anekdotični mikavni spis »Iz mojih uspomina — doba od 1894 — 1902«. Ves čar predvornega Varaždina oživlja pred čitateljem, ki je — četudi morda ob koncu tega obdobja — spoznal idilično varaždinsko življenje. Dr. Miroslav Vanino je pripovedal »Slike iz galerije stare varažd. gimnazije. Tudi lirika je zastopana (Stjepan Kralj, Ivo Ladiha, Zelimir Šert), štokavska in kajkavska, kakor je dandanašnji

že navada. Martin Ballč obravnava v član ku »Ljudje v Gaj i ilirska omladina« nekatere nove momente iz zgodovine ilirskega gibanja v zvezi z varaždinsko gimnazijo, na kateri je študiral tudi Gaj. Slede članki o Franju Račkem (Stjepan Mimića), v Vatroslavu Jagiću (dr. M. Petanjak), o Kv. S. Gjiškem (M. Ballč), medtem ko dr. Ante Maghič obravnava historiat sedanjega gimnazijskega posloppja. Na daljni prispevki so posvečeni nekaterim bivšim, danes že pokojnim dijakom varaždinske gimnazije: Luka Golub piše o najbojšem literarnem zgodovinarju, kar so jih imeli Hrvati v tekočem stoletju, a predzgodaj umrlem Branku Vodniku. Edo Filinović obuja spomine na Jurislava Janušića, ki je s svojim »Hrvatskim djakome prvi širil svobodoumne ideje med hrvatskim dijaštvom, Petra Ferkovič pa prikazuje zanimivo življenje medžimurskega voditelja, pesnika in publicista dr. Ivana N. Novaka, nekdanjega urednika zagrebškega »Glasa Srba, Hrvata i Slovenaca«. In memoriam Pero Magerl-Gotalovački, nadarjenega, a danes žal že pozabljenega pesnika, ki je bil tudi prijatelj slovenske lirike, je dr. Bruno Steiner napisal tople članek; zanj mu bodo hvaležni vsi, ki so kdaj sedeli pri Magerlu v »čnojoj djačkoj sobici, u starinškoj kući, naherenog poornjeglog krova, pokraj crkve sv. Vida«. Tekstni del zbornika zaključuje podrobno poročilo o lanskim proslavi 300letnice, ilustracije na finem papirju pa s svojimi vedutami starega Varaždina in s fotografiranimi posnetki slavnosti vzbujajo spomine na Varaždin, »grad sivi i sredovječni, kakor ga opeva Ivo Ladiha (pri nas mu je nekdo posvetil lepo pesem Anton Novaka):

U tebi mir, a oko tebe pejsaž dravski i zagorski, što Jagić ga gleda kroz prozor muzejški — o.

S poti po Italiji

VII

Smehljaj Neapelja. Slovo od Rima je stalo v znamenju dežja, toda neke okraj kampanje je svitalo po zamračeni, otočni Kampaniji. Z eni strani je ravan odprta v neskončnosti; zopet se pojavljajo vinogradi; tu in tam ribniki in skoraj že zrele njive jemčijo. Stivo kakor nalasč za brz, vlak Rim-Neapelj: »Il Messaggero« feljton Rosa di San Secunda »Vedi Napoli e poi vivi«. Da, tako je treba popraviti stari rek: Vedi Napoli e poi mori! Vožnja skozi dolg predor je izpremenljiva krajino: Zda je se pokazale gore, za njimi kraška tla in kmalu primorski svet z vrlovi citron in oranž Jug, ki je vreden Mignoninega hrepenja. Konec dežja. Pri Formiji se je odprla pokrajina na široko morje, ki je imelo rahlo rožnat nadih. Naposed — po vožnji mimo Ville Litterne, Albanove un Averse — smehljaj starega Neapelja, nekdanje grške Neapolis.

kabinami in priročno knjižnico; Zopet dokaz, kako moderna pošta vvažuje tisk kot kronista časa in vez med ljudmi, kot pojav islega rodu in islega tempa kakor je sama pošta! V palači imajo ne samo poštarji, marveč tudi poštni miličniki prostore za svoj dopolavoro: klubske dvorane, knjižnice in zabavne lokale. Po stehas so tudi tu, kajpak, vzgojne sentence iz Mussolinijevih govorov, na pr. »Molto nemici, molto onore« (mnogo sovražnika, mnogo časti) — ali zares?!

Mimo tega smo kajpak videli še marelkaj drugega, nič manj značilnega ali zanimivega: da smo si ogledali mesto, kar se je dalo, se razume ob sebi, toda opis vseh čudovitih vedut, pompoznihi cerkva in baročnihi palači bi čez mero raztegnil te

Naši rudarji v srbskih rudnikih številno slovenskih rudarjev v Srbiji narašča kljub nizkim mezdam in neugodnim razmeram

Loznica, junija. Ves stari »podrinski okrug«, ki leži na levi strani reke Drine, je poln rudnega bogastva. Od Kostajnika in Zajača, ki ležita kakih 11 kilometrov od malega provinjskega mesteca Loznice, pa vse na jug proti bosanski meji, so zakopani ogromni zakladi antimonске, svinčene in tudi deloma srebrne rude. Zato ni čudno, da so se industrijski podvzjali, da ustanovijo po teh krajih svoje rudokope, ki so pa po veliki večini še provizorni; in ne slihojo na moderne urejene rudnike. Industrije pa danes toliko ne zanima niti svinec niti srebro, žveplo in druge primese; glavno skrb so posvetili antimonu, ki je danes veliko bolj iskana ruda, kot svinec in srebro. Svetovna tržišča ravno v tem času, ko hite države s silno in mrzljeno naglico z oboroževanjem, iščejo in zahtevajo antimonsko rudo, katero glavni dobavitelj je še vedno Kitajska. Cena antimonu, ki ima v svetu še poseben nadevek »regulus«, je zaradi vseplošnega povpraševanja silno rastla. Antimon se rabí večinoma kot vojni material v zmesi s svincom, ki postane zlit z antimonom štirikrat trši.

Danes so najbolj znani antimonski rudniki v naši državi tako zvanj podrinski rudniki v okolici Krupnja, lisanskih blizu Ivanjice in rudnik Kostajnik-Zajača blizu Loznice. Po vseh teh rudnikih se je v zadnjih letih podvojilo ali celo potrojilo število rudarjev, med katerimi tvorijo slvenski rudarji ponekod 30 — 50%.

Večina slovenskih rudarjev je oženjena. Stari, preizkušeni rudarji, ki so kopalj v Westfallij, Franciji, Belgiji in v trboveljskih rudnikih, so tu našli lahko zaposlitev. Lastniki rudnikov namreč dobro vedo, da morejo svoje rudne zaklade ekploativirati samo z delavci, ki svoj posel razumejo, zato radi najemajo naše ljudi in jih zaposle bodisi kot kopače, minerije ali tesače, torej v višje rudarske kategorije, med tem ko služijo domačini le kot vozniki, nadničarji in zunanji delavci.

Zivljenje, ki ga žive tu naši ljudje, pa ni rožnato. Kljub temu da delajo vsak dan in tudi akordno, se vrti njihova mezda jedva od 20 do 30 dinarjev dnevno. Vzglajki min, katerih delo je zvezano prav za prav z redno življenjsko nevarnostjo, imajo komaj nekaj čez 30 dinarjev. Toda še do teh, skrajno minimalnih zaslužkov težko pridejo. Tu skoraj noben rudnik ne izplačuje redno in morajo delavci čakati po več mesecev, da pridejo do svoje mezde. Ta čas se seveda zadolžujejo v kantinah, ki so bodisi v rokah podjetnika samega ali njegovega protežjeva. V teh kantinah je vse silno dražo in zato ni čuda, če mi je neki naš rudar, oče petero dece, povedal, da mu je bilo izplačano za ves mesec na roke reči in piši pet dinarjev! Vse drugo je požrla kantina, to se pravi zopet podjetnik! Pa tudi če dobi rudar ob mesecu (tu izplačujejo mesečno) svoj zaslužek, stj dosti ne more pomagati ž njim. Življenjske potrebnosti so tu povsod dražje kot po mestih. Kmetje sami po vaseh niti nočejo prodajati svojih proizvodov rudarjem, ker nosijo vse na »pazar« bodisi v Krupnjo, Ivanjico ali Loznico in tam mogoče ceneje prodajo, kakor bi lahko tu rudarjem.

Od vseh rudnikov je, kar se tiče mezd in izplačila zaslužkov, še najbolj rudnik Kostajnik-Zajača. Tu je od približno 150

akromne popotne zapiske, iz množice vsčkov naj izločim samo dva: Predveem deževni večer a tavanjem po ulicah starega mesta, med prošloto umazanijo, ki ima tu svoj coloris local, prav kakor številne oštarje z dobrimi makaroni in iskrim vinom, ki ga piješ v živ-zavzu zgovornih in temperamentalnih Neapoljev, s pogledom skozi odprta vrata, kjer lije dež. To je onj del mesta, ki ga je tako slikovito opisal Axel Munthe v svoji knjigi Sant Michele; četrti hudega siromaštva in vsakovrstnih človeških nadlog, ki jih ti južnjaki prenašajo s čudno vedrinjo, za katero slutimo vpliv dobrega zraka in obilnega sonca, ker zmanjšuje potrebo hrane in udobnih stanovanj. Mesto je izgubilo nad 100.000 prebivalstva in bo morda zaradi spremenjenih gospodarskih razmer še nadalje padlo, čeprav se zdj, da mu skušajo iz Rima pomoči; so reči, v kateri se južni Italijan še vedno odmiha duhu fašizma in varuje svoj prošluti »dolce far niente«, od tod čutiš tu neko večjo sršitenost kakor v severni Italiji, kjer fašistični evangelij reda in discipline bolj usreča naravnemu značaju prebivalstva.

Drugi doživljaj — nič manj življenjski, čeprav je oddaljen sedanjosti — je obisk neapeljskega Narodnega muzeja, ki je eden najpomembnejših in tej deželi muzej v galerij. Prav letos je minilo 100 let, kar se je kralj Karel Burbonski odločil, da postavi na Capodimontu osrednji neapeljski muzej, v katerem bi dobile dostojen prostor zlasti dragocene izkopnine iz Pompejev. Herculanu in Stabia, ki res tvorijo največji in najzanimivejši del muzejskih zbirk. Ogled tega muzeja bi moral biti ena poglavitnih naloz slehernega tučca, ki pride v Neapelj, kaj to, kar vidi v njegovih mogočnih dvoranah, ni navadno muzealno blago, razstavljeno v pouk in kratke čas. Pač vidiš in še bolj čutiš okmenjeno veličino antike, njen nesmrtni življenjski diih, ogromen vzgon paganskega človeka in njegovo izrazito estetsko doživljanje stvarstva, posebej še človekova. Grška in rimska skulptura imata tu umelnine, ki tekmujejo z največjimi galerijami sveta; šele ko vidiš la muzej, ti v duhu ožive Pompeji. In ko verkaš vase, v lačno dušo, dovolj mogočnih izrazov grškega in rimskega plastičnega gledanja lepote, obnoviš prisrčno zvestobe antiki in njenim večnim idealom.

Toda kje je antika, in kje smo mi, sodobniki časa, ki se pogreza v temo novega barbarstva, ka-li? Srečanje s temi silajinimi spomeniki, prijami družatega, v marsičem mnogo svetlejšega in naravnjšeega življenjskega stila, človeka nujno silí k antilezi, k obraturnu s svojim časom in samim seboj. Palada Atena, čije marmorne sem se pobožno dotaknil, je še vedno nekje na koncu mojih prstov: kakor da sem se dotaknil stare Helade in občutil vzvišeni hlad večnosti.

Ob nekem deževnem neapeljskem večeru sem obiskal v hotelu na Piazza Carità češkega pesnika in pisatelja, slovečega dramaturga Jaroslava Kvapila. V prijateljem razgovoru z njim so se obrisl Neapelja družjevali z obrisi Prage; dva svetlova staciona v opojno iluzijo doživljanja. Zopet sem se spominjal imaginarnega češkega popotnika na Italijo, Zeyerjevoga Jána Marije Ploharja.

Sladkor brez taks, ženitve in kokain Drzni podvigi Josipa Teibla iz dunavske banovine, ki je osleparil vrsto naših trgovcev za velik denar

Ljubljana, 14. junija.

Te dni je policija zaključila preiskavo proti znanemu pustolovcu in sleparju Josipu Teiblu iz Zablja v dunavski banovini, ki je zadnji čas izvršil po raznih krajih Slovenije vrsto drznih potegavščin in oskodbah lahkoverne ljudi za precejšnje vsote denarja. Z njim je bila izročena sodišču tudi njegova nelegitimna žena Vincencija Blatnikova, ki je po rodu iz Trbovelj in s katero sta se bila seznanila v Beogradu. Oba sta služila pri istem gospodarju — ona kot kuharica, on pa kot sluga in pozneje kot inkasat. Toda oba sta imela mnogo več smisla za senzacije in pustolovščine kakor za mirno delo pri hiši in tako sta se lansko jesen preselila v Ljubljano, kjer sta začela življenje na lahkotnejši način.

Najprej se je Teibl ukvarjal z raznimi manjšimi sleparijami, počasi pa je začel velikopoteznejše izrabljati svoje talente, pri čemer mu je Blatnikova z vnevo pomagala. Izdajati se je začel za dobrega, zaupnega prijatelja enega izmed direktorjev državne tovarne sladkorja v Belju, ona pa je nastopala kot direktorjeva soproga in nečakinja aktivnega ministra. V Ljubljani je Teibl najel posredovalce, da mu pomagajo opraviti nekaj lepih, vseh skomin vrednih kupcij. Pripovedoval je, da ima na razpolo vsak mesec po tri vagonne sladkorja, ki ga lahko brez trošarine spravi na trg. Trošarina na sladkor je znatno višja od tovarniške cene, pa ni čuda, da je njegova ponudba našla takoj mnogo resnih interesentov. Teiblovi agentje so, ne da bi vedeli v kakšni službi so, iskali zanj živ med trgovci, potem pa je prihajal on sam in sklepal kupcije. Kupce za neutrošarinjeni sladkor je Teibl našel dovolj v Ljubljani Kranju in po raznih krajih na Dolenjskem. Svojim posredovalcem je obetal po 10.000 Din provizije za vsak prodani vagon. Ko je bila kupcija sklenjena, je po navadi Blatnikova stopala v akcijo. Prišla je h trgovcu, mu pokazala tovarne liste češ da so vagoni s sladkorjem že na potu, direktor tovarne pa potrebuje akontacijo za naročeno blago. Pokazala je tudi direktorjevo pismo, opremljeno z vsemi potrebnimi žigi, tako da nihče ni mogel posumiti. Trgovci so Teiblu in njegovi sodelavki izročali zahtevane zneske, čez nekaj dni pa so prejeli pisma, naj še malo potrpje, češ da se finančna uprava nekaj vtiaka vmes. Teibl je bil namreč tako cinično nramen, da je trgovce, ki jih je osleparil, sproti ovajjal finančni kontroli. Takoj za njegovimi pismi so prihajali finančni organi in preiskovalni zalogo, kar je trgovce prestrašilo, da so molčali. Na ta način je Teibl pet trgovcev osleparil za 120.000 Din. Uspehi s sladkorjem so Teibla navdahnili z mislijo, da bi se na podoben način začel baviti še z drugimi vrstami blaga. Ta-

ko je z Blatnikovo nudil na prodaj velike množine moke in masti, nazadnje pa se je lotil posla s kokainom, ko je opazil, da je v ljubljanski družbi tudi za hranivo degenerikov dovolj živiga zanimanja. Navsez je stike s tihotapci in odjemalci tega mamila, se odpeljal v Nemčijo, čez nekaj dni pa se je vrnil v Kranj in povabil kupce k prevzemu blaga. Toda namesto kokaina, ki ga je prodal za drag denar, so odjemalci našli v zavitkih zmerom ničvredno mešanico salicila. Samo nekoga posestnika iz okolice Kranja je na ta način opeharil za 57.000 Din. Visoke zveze, ki jih je fingiral pri svojih pustolovščinah, so ga same po sebi zavedle, da je začel vršiti tudi razne »intervencije«. V tej panogi pa je imel manj dobre sreče. Med drugimi se je obrnil nanj neki čevljarški pomočnik brez posla, ki mu je Teibl obljubil izposlovati službo skladiščnika na kraljevem dvoru, zahteval pa je od njega 10.000 Din kacije. Čevljarški pomočnik pa je bil toliko previden, da mu denarja ni hotel izročiti na roko, temveč ga je samo deponiral pri podružnici Poštno hranilnice. Teiblu se je to tako za malo zdelo, pa mu je čez nekaj dni pisal, da je njegova prošnja odbita.

Mimogrede pa se je uspešno poizkusil tudi v stroki ženitbenih sleparjev. V nekem večjem kraju na Gorenjskem je navezal stike z mlado učiteljico, ki se ji je predstavljal za višjega državnega uradnika. Poudil ji je svojo roko, čeprav je bil že oženjen, pa ločen in je živel z Blatnikovo. In jo premamil, da mu je zaupala 20.000 Din. A ko je izvedela za njegove razmere, mu je delala bridke očitke, še bolj pa ji je bilo žal denarja. Toda Teibl ni bil vajen zagred. Priznal je, da se je pred 19 leti poročil, a da z ženo prav za prav nikoli ni živel. In njegove zveze bodo zalegle, da magari v samem Vatikanu izposluje razpoko. V resnici se je odpeljal v Rim, in ko se je vrnil, je zapeljanki kazal pismo v italijanskem jeziku, podpisano od papeževoga komornika in nekoga kardinala, iz katerega je bilo jasno razvidno, da je razporka že gotova stvar. A ko je dekle pokazalo pismo domačemu župniku, je vsa sleparija prišla na dan.

Takrat sta Teibl in Blatnikova uvidela, da jima ne bo več obstanka. On je iz Ljubljane odpotoval naravnost v Berlin, ona pa je bežala najprej v Zagreb, da uredi še nekatere zadeve, nato pa v Maribor, kjer je želela priti preko meje. Blatnikovo so v Mariboru prijeli in ji tako preprečili, da ni mogla svojega tovariša sproti informirati o nadaljnjem poteku dogodkov, kakor sta se bila pred ločitvijo dogovorila. V upanju, da je zrak čist, se je Teibl pred nekaj dnevi vrnil v Slovenijo, a še preden je utegnil nvoič razpresti svoje mreže, so ga aretirali v Sorci na Gorenjskem. Z njim so izročili sodišču še štiri tovarice, ki so mu pomagali pri sleparijah.

S P O R T Prevozniki niso tekmeči železnice

Krožna dirka v Zg. Šiški

Mednarodne kolearske krožne dirke, ki bodo v nedeljo 27. t. m. ob pol 14, na običajni progi, ki vodi od starta (in cilja) izpred restavracije Carman v Zg. Šiški skozi Koseze, Podulik, Glince, Dolnice, Dravje, Zg. Šiško, bodo letos dirko zelo zanimive. To pa zato, ker se bodo dirkači kosali za krasen polzačni pokal glavne skupine juniorj pa za manjši, čisto srebrn pokalček. Razen teh so za naslednjih šest mest vsake skupine razpisane še druge praktične in spominske nagrade. Vse te nagrade kakor tudi pokale je prireditelju poklonil podpredsednik ljubljanske kolearske podzve z g. inž. Karel Jax.

Zanimivo bo tega dne v konkurenci glavnihi videli tudi naše zetaparječ, ki so se tako dobro odrezali v obeh etapnih vožnjah, posebno pa naš Rozman, ki je s svojo zmago najglavnejše tretje etape iz Niša v Sofijo, tako dvignil sloves našega kolearsstva. Pa tudi juniorji bodo letos zaradi izpopolnitve z novimi dirkači vredni pozornosti. Progo bodo prevozili petkrat (40 km), glavni pa desetkrat (80 km). Dirke bodo ob vsakem vremenu.

V nekaj vrstah

Med nedeljskimi nogometnimi tekmami moramo naknadno zabeležiti še 6 kvalifikacijskih tekem za vstop v nacionalno ligo, ki so bile za 6 klubov obenem že zadnje pri tej konkurenci. Zmagali so Gradjanski (Skopje) nad Sumadijo (Kragujevac) s 4 : 3 (1 : 0), ZSK (Petrograd) nad Elektro (Osijek) s 3 : 2 (1 : 1), Bačka (Subotica) nad Vojvodino (Novi Sad) s 3 : 2 (2 : 1), Sašk (Sarajevo) nad Osvitom (Sibenik) 0 : 0, Jedinstvo (Beograd) nad Oblivcem (Kruševac) 3 : 1 (2 : 1) in Slavija (Varaždin) nad Borcem (Banjaluka) 14 : 1 (6 : 0). Skupno z rezultati prejšnje nedelje so se kvalificirali za nadaljnje tekme: Gradjanski iz Skoplja, ZSK, Vojvodina, Sašk, Jedinstvo in Slavija iz Varaždina; razen teh pa bosta v naslednjem kolu igrala še Arsenal iz Tivta in Zeleničar iz Maribora, ki bosta nastopila najprej proti Sašku odn. Slaviji.

Glede večerašnjih teniških iger z Davi-ov pokal v Pragi je treba ugotoviti naknadno, da je Jugoslavija obe točki v oceni dobila brez iger, igra pa, ki sta jih igrala Punčec in Pallada z rezervinima igralcema Cejnarom in Sybo, sta bili prijateljski in sta se, kakor znano, končali z zmago Cejnara nad Punčecem in Pallade nad Sybo. Prvemu so v ostalem krepko pomagali li-nijski sodniki.

V Zagreb je te dni prispel finski trener Eino Kuusma, ki je letos angažiran kot trener, zagrebških lahkootletov. Kuusma je bil pred dvema letoma trener naših smučarskih reprezentantov na berlinski olimpijadi in je že takrat velike uspehe.

Na velikih avtomobilskih dirkah »Eiffelrennen« na Nürburgringu so zmagali vozači Auto Uniona, pred dirkači, ki so zastopali znamke Mercedes Benz in Alfa Romeo. Zmagovalce je bil v novem rekordnem času s 50 sekundami naskoka Rosemeyer (Auto Union) pred Carracciolo in Brauchschtem (Mercedes Benz). Rosemeyerjev čas je znašal 1:42:11, kar pomeni, da je vozil povprečno 133,5 km na uro.

SK. Ljubljana, Danes od 17. dalje obvezen trening ligine skupine. SK. Reka, Jutri v sredo ob 17. trening 1. moštva, v četrtak pa rezerva in juniorjev.

Ljubljana, 14. junija. V Službenem listu dravske banovine je izšel letos 22. maja pravilnik o odmeri paršalne vozninske takse za prevoz potnikov z avtobusi in za prevoz blaga z motornimi vozili. Ta pravilnik obsega več strani, vsebuje najrazličnejše formulacije, ki bi jih moral voditi oblastva in prevozniki, ter je — kratko rečeno — tako kompliciran, da naši prevozniki ne bi mogli zadostiti njegovim zahtevam, nemožeče pa je sploh, da bi stopili v določenem kratkem roku v veljavo.

Po vsej Sloveniji se je organiziralo v strokovnj organizaciji okrog 120 prevoznikov. Večino tvorijo oni, ki obratujejo samo na področju svojega bivališča in ni niti govora o tem, da bi imela njihova vozila kakšne daljše proge. Osnova za odmero paršalne vozninske takse pa je odmerjena s 30 km na dan. Le malo je prevoznikov, ki dosežejo nekajkrat to osnovo, mnogo pa je takih, ki tudi po cele tedne nimajo dela. Nedavno so tudi beograjski listi obširno razpravljali o novih obremenitvah prevoznikov ter izrazili domnevo, da je do takih obremenitev prišlo po napadnem nazarjanju, da so avtobusi, tovorni avtomobilji in menda sploh vsa motorna vozila nekakšni konkurenti železnice. Odločno so prestoniški listi zatrjevali, da o taki konkurenci ni govora, ker večina prevoznikov opravlja svoje delo samo v mestu. Prevozniki Ljubljane se ne morejo po prometu in zaslučku primerjati s prevozniki velikega Beograda in je zaradi tega vse to, kar je bilo n. pr. navedeno v »Politiki« 3. t. m., še v veljiko večji meri veljavno za naše prevoznike. Pa tudi oni srečni prevozniki, ki prevažajo razno blago iz mesta v druge kraje, nikdar ne konkurirajo železnici. Tovornih avtomobilov in ostalih vozil prevoznikov se poslužujejo stranke le takrat, kadar so prevozi zelo nujni in kadar se tovari pošiljajo v kraje, kjer železnice sploh ni.

Določila pravilnika so, kakor vse kaže, neizvedljiva, pravilnik pa tudi, ni potreben, zakaj že eno leto se pripravlja zakon o cestnih fondih, po katerem bodo vse druge takse odpadle.

Naše gledališče

DRAMA

Torek 15.: Zaprt.
Sreda, 16.: Cyrano de Bergerac. Red Sreda.
Četrtek, 17.: Cyrano de Bergerac. Red Četrtek.
Petek, 18.: Zaprt.
Sobota, 19.: Tisočak v telovniku. Premier-ski abonma.

Kot zadnje dramske premiere pripravljajo Realovo in Fernerjevo burko »Tisočak« v telovniku. Glavni moški vlogi igra ta gg. Gregorin in Danč, ker je g. Cesar obolel, je prevzel njegovo vlogo g. Gregorin. Razen Gregorina in Danča igra ta še: gđna Miljeva Boltarjeva glavno žensko vlogo; g. Stupica kmeček ljubima, nadalje sodelujejo še ga Kararjeva, Bratina in Pianek. Dejanje te burke je zelo zabavno in bo gotovo privabilo mnogo občinstva, ki ljubi vedro zabavo. Režija bo Krestova.

OPERA

Torek 15.: Car Kalojan. Red B.
Sreda, 16.: Veseli študenček. Red C.
Četrtek, 17.: Prodana nevesta. Premianski abonma.

Čitajte širite naročajte JUTRO

